

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Удосконалення системи управління стійкістю банківської установи,
на прикладі ПАТ «Акціонерний банк Південний»

Виконав: студент 4 курсу, групи БМЗ-41

спеціальності 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

(підпис)

Антонюк Ю. А.
(прізвище та ініціали)

Керівник

(підпис)

Кужда Т. І.

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

(підпис)

Мосій О. Б.

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

Сороківська О. А.

(прізвище та ініціали)

Рецензент

(підпис)

Федишин І. Б.

(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2026

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	к.т.н., доц. Окіпний І. Б.		

7. Дата видачі завдання 28.01.2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	Лютий	виконано
2.	Розділ 1 Теоретичні засади управління стійкістю банківської установи	Лютий	виконано
3.	1.1 Сутність та складові стійкості банку як об'єкту управління	Лютий	виконано
4.	1.2 Методичні підходи до оцінювання рівня стійкості банку: вітчизняний та зарубіжний досвід	Березень	виконано
5.	Розділ 2 Дослідження систем управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк Південний»	Березень	виконано
6.	2.1 Загальна характеристика комерційної діяльності та фінансового стану ПАТ «Акціонерний банк Південний»	Березень	виконано
7.	2.2 Аналіз системи управління стійкості ПАТ «Акціонерний банк Південний»	Квітень	виконано
8.	Розділ 3 Удосконалення системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк Південний»	Квітень	виконано
9.	3.1 Впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту стійкості комерційного банку	Квітень	виконано
10.	3.2 Зміцнення стійкості комерційного банку через використання інструментарію мобільного банкінгу	Травень	виконано
11.	Розділ 4. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	Травень	виконано
12.	4.1 Ризик як кількісна оцінка небезпек	Травень	виконано
13.	4.2 Проведення інструктажів з охорони праці	Травень	виконано
14.	Висновки	Травень	виконано

Студент

_____ (підпис)

Антонюк Ю. А.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Кужда Т. І.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Антонюк Ю. Удосконалення системи управління стійкістю банківської установи (на прикладі ПАТ «Акціонерний банк Південний»).

Кваліфікаційна робота бакалавра: 70 сторінок, 14 рисунків, 14 таблиць, 7 додатків, 31 літературне джерело.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління фінансовою стійкістю ПАТ «Акціонерний банк «Південний».

Об'єкт дослідження – процес управління фінансово-економічною стійкістю банківської установи в сучасних ринкових умовах.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних положень, методичних підходів і практичних інструментів управління стійкістю банківської установи.

Методи дослідження – порівняльний аналіз, систематизація, узагальнення, коефіцієнтний аналіз, фінансово-економічний аналіз, табличний і графічний методи, сценарне моделювання, елементи стрес-тестування та прогнозування.

Обґрунтовано доцільність впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний» як інструменту підвищення його стійкості в умовах посилення кредитних, ліквідних, ринкових та операційних ризиків. Запропоновано напрями зміцнення стійкості ПАТ «Акціонерний банк «Південний» через розвиток інструментарію мобільного банкінгу, зокрема впровадження eKYC, платіжно-транзакційного, депозитно-ощадного, кредитного, безпекового та CRM-модулів.

Результати дослідження можуть бути використані у діяльності ПАТ «Акціонерний банк «Південний».

Ключові слова: стійкість банку, фінансова стійкість, банківська установа, управління ризиками, ліквідність, капітал, стрес-тестування, мобільний банкінг.

SUMMARY

Antonyuk Yu. Improving the system for managing the resilience of a banking institution (case study: PJSC Joint-Stock Bank «Pivdennyi»).

Qualifying bachelor work consists of 70 pages, 14 figures, 14 tables, 7 additions, and 31 references.

The purpose of the thesis is to substantiate the theoretical foundations and develop practical recommendations for improving the financial stability management system of PJSC Joint-Stock Bank «Pivdennyi».

The object of the study is the process of managing the financial and economic stability of a banking institution under modern market conditions.

The subject of the study is a set of theoretical provisions, methodological approaches and practical tools for managing the stability of a banking institution.

Research methods cover the comparative analysis, systematization, generalization, ratio analysis, financial and economic analysis, tabular and graphical methods, scenario modeling, stress testing, and forecasting.

The expediency of implementing an integrated stress-testing model for the business model of PJSC Joint-Stock Bank «Pivdennyi» as a tool to enhance its stability under conditions of increasing credit, liquidity, market, and operational risks has been substantiated. Key directions for strengthening the stability of PJSC Joint-Stock Bank «Pivdennyi» have been proposed through the development of mobile banking tools, specifically the integration of eKYC, as well as payment-transactional, deposit-savings, credit, security, and CRM modules.

The results of the study can be implemented at the PJSC Joint-Stock Bank «Pivdennyi».

Keywords: bank stability, financial stability, banking institution, risk management, liquidity, capital, stress testing, and mobile banking.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ	
1.1 Сутність та складові стійкості банку як об’єкту управління.....	9
1.2 Методичні підходи до оцінювання рівня стійкості банку: вітчизняний та зарубіжний досвід	16
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ПАТ «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК ПІВДЕННИЙ»	
2.1 Загальна характеристика комерційної діяльності та фінансового стану ПАТ «Акціонерний банк Південний	23
2.2 Аналіз системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк Південний».....	33
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ПАТ «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК ПІВДЕННИЙ»	
3.1 Впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту стійкості комерційного банку.....	42
3.2 Зміцнення стійкості комерційного банку через використання інструментарію мобільного банкінгу	52
РОЗДІЛ 4 БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	
4.1 Ризик як кількісна оцінка небезпек	60
4.2 Проведення інструктажів з охорони праці.....	62
ВИСНОВКИ.....	65
БІБЛІОГРАФІЯ.....	67
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Актуальність теми дослідження обумовлено тим, що сучасний етап розвитку банківського сектору характеризується підвищенням рівня невизначеності зовнішнього середовища, що зумовлює зростання вимог до здатності банківських установ забезпечувати безперервність функціонування, виконання зобов'язань перед вкладниками та кредиторами, а також підтримувати належний рівень фінансової стійкості в умовах дії різноспрямованих ризиків.

Актуалізація проблематики управління стійкістю банківської установи посилюється під впливом макроекономічних коливань, трансформації фінансових ринків, ускладнення структури банківських продуктів і каналів обслуговування, а також інтенсивної цифровізації банківських процесів, при цьому одночасно розширюючи можливості підвищення ефективності та формує нові контури операційних і кіберризиків.

Метою даного дослідження є наукове обґрунтування та розроблення напрямів удосконалення системи управління стійкістю банківської установи на основі комплексної оцінки чинників і показників з метою підвищення здатності банку адаптуватися до змін зовнішнього і внутрішнього середовища та забезпечувати безперервність виконання зобов'язань.

Основними завданнями написання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є вивчення наступних питань:

- дослідити сутність та складові стійкості банку як об'єкту управління;
- розглянути методичні підходи до оцінювання рівня стійкості банку: вітчизняний та зарубіжний досвід;
- подати загальну характеристику комерційної діяльності та фінансового стану ПАТ «Акціонерний банк Південний»;
- здійснити аналіз системи управління стійкості ПАТ «Акціонерний банк Південний»;
- запропонувати впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як

інструменту стійкості ПАТ «Акціонерний банк Південний»;

– представити заходи зміцнення стійкості ПАТ «Акціонерний банк Південний» через використання інструментарію мобільного банкінгу.

Об’єктом дослідження є процеси формування та забезпечення стійкості ПАТ «Акціонерний банк Південний» в умовах динамічного розвитку фінансового ринку та посилення ризиків функціонування.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних положень, методичних підходів і практичних інструментів управління стійкістю банківської установи, включаючи механізми оцінювання, моніторингу та регулювання рівня капіталу, ліквідності, якості активів і ризиків, а також організаційні засади прийняття управлінських рішень у системі ризик-орієнтованого управління.

Інформаційна база дослідження сформована на основі наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених з проблем забезпечення фінансової стійкості банків, матеріалів міжнародних стандартів і рекомендацій у сфері банківського регулювання та нагляду, нормативно-правових актів і методичних документів Національного банку України, статистичних та аналітичних публікацій офіційних інституцій, а також відкритої фінансової звітності ПАТ «Акціонерний банк Південний».

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих висновків і рекомендацій у діяльності ПАТ «Акціонерний банк Південний» та інших банківських установ в контексті підвищення ефективності системи управління стійкістю, удосконалення процедур діагностики та раннього попередження ризиків, оптимізації управління капіталом і ліквідністю, а також у роботі фінансових менеджерів і підрозділів ризик-менеджменту під час розроблення внутрішніх регламентів, політик і управлінських рішень; окремі положення можуть бути застосовані у навчальному процесі при викладанні дисциплін фінансово-банківського спрямування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1 Сутність та складові стійкості банку як об'єкту управління

У сучасних умовах функціонування фінансового сектору, що характеризуються підвищеною мінливістю макроекономічного середовища, посиленням регуляторних вимог, цифровою трансформацією банківських послуг та зростанням спектра ризиків, особливого значення набуває проблема забезпечення стійкості банку як ключової передумови його безперервної діяльності, конкурентоспроможності та здатності виконувати базові функції фінансового посередництва. Саме тому стійкість банку доцільно розглядати не лише як фінансовий результат або статичний стан рівноваги, а як комплексну характеристику банківської установи, що відображає її спроможність адаптуватися до внутрішніх і зовнішніх викликів, зберігати платоспроможність, ліквідність, надійність та ефективність управління в коротко- і довгостроковому періодах.

У контексті управлінського підходу стійкість банку виступає багатокомпонентним об'єктом управління, який потребує системної діагностики, моніторингу та цілеспрямованого впливу з боку менеджменту. Це зумовлює необхідність уточнення сутності поняття «стійкість банку», виокремлення її структурних складових, а також визначення взаємозв'язків між фінансовими, організаційними, ризик-орієнтованими та інституційними елементами, які формують загальний рівень стійкості банківської установи.

В українському законодавстві, а також у працях українських і зарубіжних науковців поняття стійкості банку є достатньо поширеним, однак характеризується відсутністю єдиного уніфікованого підходу до трактування.

Залежно від методологічної позиції автора та цілей дослідження, стійкість банківської установи інтерпретується як стан фінансової рівноваги, здатність протидіяти ризикам і кризовим впливам, спроможність виконувати функції

фінансового посередництва або як передумова стабільного розвитку банку та банківської системи загалом. Така множинність підходів свідчить про складний, багатокомпонентний характер досліджуваної категорії та необхідність її системного осмислення [1, с.74].

З метою узагальнення наявних наукових і нормативних підходів до визначення сутності стійкості банківської установи, а також виокремлення ключових акцентів у її трактуванні, нами сформовано у додатку А у якому систематизовано основні дефініції та відповідні характеристики терміну.

На основі узагальнення наведених у таблиці дефініцій доцільно констатувати, що в наукових і нормативних джерелах категорія «стійкість банківської установи» має багатовимірний зміст і трактується як інтегративна характеристика, яка поєднує, з одного боку, результативні параметри функціонування банку, а з іншого – його функціонально-адаптивні можливості в умовах дії внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих чинників. Така багатозначність підходів свідчить про складність досліджуваного явища та обумовлює необхідність його розгляду не лише у статичній, а й у динамічній, ризик-орієнтованій та системній площинах.

Зокрема, у межах станового (результативного) підходу, репрезентованого формулюванням НБУ [20], стійкість банку інтерпретується як поточний стан банківської установи, що характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримання платоспроможності й ліквідності, а також прибутковістю діяльності.

У межах інституційно-функціонального підходу (В. Коваленко) [11] стійкість банку визначається як його здатність виконувати притаманні йому функції та економічну роль на суспільно необхідному рівні незалежно від впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

З позицій стратегічно-системного підходу (Вінниченко О. В., Громакова В. В.) [4] стійкість банку трактується як одна з пріоритетних передумов його розвитку та стабільної діяльності, а також стабільності банківської системи загалом. Ресурсно-системний підхід (Є. В. Склеповий) [25] інтерпретує стійкість банку як

системну спроможність ефективно трансформувати наявні ресурси (фінансові, кадрові, технологічні, інформаційні та матеріальні) з мінімізацією ризику, забезпечуючи виконання банківських функцій під впливом екзогенних та ендогенних чинників.

У контексті функціонально-операційного підходу (Салтикова Г. В., Ніконова І.В.) [23] стійкість банку визначається через його здатність чітко, своєчасно й безперервно виконувати притаманні йому функції в динамічному ринковому середовищі, забезпечуючи надійність вкладів та належне виконання зобов'язань перед клієнтами.

У межах ризик-орієнтованого підходу, який відображений у праці Шевцова О. Й. та Горбунова Ю. Р. [28] (переважно щодо банківської системи, але методологічно релевантний і для рівня окремого банку), стійкість розглядається як здатність підтримувати належний рівень ключових фінансових індикаторів, зберігати рівновагу та компенсувати ризики і пов'язані з ними витрати за рахунок власних ресурсів навіть у несприятливих умовах.

Узагальнивши результати дослідження, на наш погляд, стійкість комерційного банку – це інтегральна динамічна характеристика банківської установи, що відображає її здатність у умовах впливу внутрішніх і зовнішніх чинників зберігати фінансову рівновагу, платоспроможність, ліквідність і достатній рівень прибутковості, своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання перед клієнтами, кредиторами і вкладниками, ефективно виконувати притаманні їй функції фінансового посередництва, а також адаптуватися до ризиків і кризових явищ без втрати функціональної спроможності та перспектив розвитку.

Структура стійкості комерційного банку формується із урахуванням ключових елементів, які її визначають та які нами згруповано і представлено на рисунку 1.1.

Стійкість комерційного банку формується під впливом сукупності взаємопов'язаних елементів, кожен із яких відображає окремий аспект його здатності забезпечувати безперервність діяльності, виконувати зобов'язання, протидіяти ризикам і зберігати конкурентні позиції на фінансовому ринку.

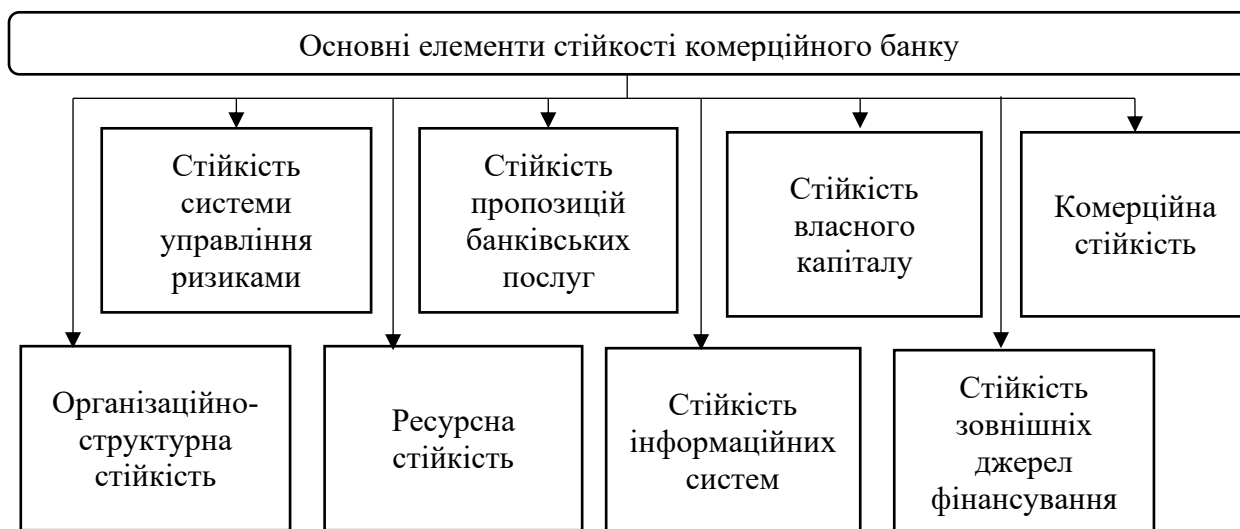


Рисунок 1.1 – Основні елементи стійкості комерційного банку

Примітка: складено автором на основі [5, с.48-49]

Стійкість системи управління ризиками характеризує здатність банку своєчасно ідентифікувати, оцінювати, контролювати та мінімізувати кредитний, ліквідний, процентний, валютний, операційний та інші види ризиків.

Стійкість пропозицій банківських послуг відображає здатність банку формувати, підтримувати й адаптувати спектр банківських продуктів і послуг відповідно до потреб клієнтів та змін ринкової кон'юнктури.

Стійкість власного капіталу є одним із базових елементів загальної стійкості банківської установи та визначає її здатність покривати збитки, підтримувати платоспроможність і забезпечувати відповідність економічним нормативам.

Комерційна стійкість характеризує здатність банку забезпечувати стабільні конкурентні переваги, зберігати ринкову частку, підтримувати ефективні відносини з клієнтами та партнерами і досягати належних фінансових результатів у довгостроковій перспективі.

Організаційно-структурна стійкість відображає рівень упорядкованості організаційної побудови банку, ефективність розподілу повноважень, відповідальності та комунікацій між структурними підрозділами.

Ресурсна стійкість визначається здатністю банку формувати, підтримувати та ефективно використовувати фінансові, кадрові, матеріально-технічні й технологічні ресурси, необхідні для здійснення банківської діяльності.

Стійкість інформаційних систем характеризує надійність, безперервність, захищеність і ефективність функціонування інформаційно-технологічної інфраструктури банку.

Стійкість зовнішніх джерел фінансування відображає здатність банку залучати та утримувати стабільні зовнішні ресурси для підтримки ліквідності, активних операцій і виконання своїх зобов'язань.

Отже, стійкість комерційного банку є багатокомпонентною характеристикою, яка формується під впливом фінансових, організаційних, ринкових, технологічних і управлінських чинників. Комплексне врахування наведених елементів дає змогу більш об'єктивно оцінити реальний стан банківської установи, виявити її сильні та слабкі сторони, а також сформуванати основу для підвищення рівня фінансової стійкості в довгостроковій перспективі.

Доречно також підкреслити, що така стійкість не є статичним станом, а формується в процесі функціонування банку під впливом якості управління, структури ресурсної бази, рівня ризик-менеджменту, капіталізації, цифрової спроможності та загальних макроекономічних умов, а відтак має оцінюватися системою взаємопов'язаних показників, які комплексно відображають її фінансовий, функціональний і адаптивний виміри. З огляду на особливу важливість забезпечення фінансової стійкості банків, зростає актуальність наукового дослідження факторів, які детермінують її рівень і динаміку.

Під факторами фінансової стійкості банків доцільно розуміти сукупність рушійних сил і умов, які формують передумови стабільного розвитку банківської установи у довгостроковій перспективі та сприяють підтриманню належного рівня її фінансової безпеки [5, с.135]. Водночас дія протилежно спрямованих факторів виступає джерелом ускладнень у поточній діяльності банку й здатна створювати загрози його безперервному функціонуванню в майбутньому.

Чинники впливу на фінансову стійкість банків можуть мати як стабілізуючий, так і дестабілізуючий характер. У межах аналізу дестабілізуючих чинників, які за своєю суттю проявляються у формі різновидів банківських ризиків і погіршують фінансовий стан установи, пріоритетної уваги потребує кредитний

ризик. Саме він, як правило, є одним із найбільш вагомих у структурі специфічних ризиків банківського сектору та суттєво впливає на параметри платоспроможності, прибутковості й капітальної стійкості банку. Принциповим є поділ факторів на зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) (рисунок 1.2).

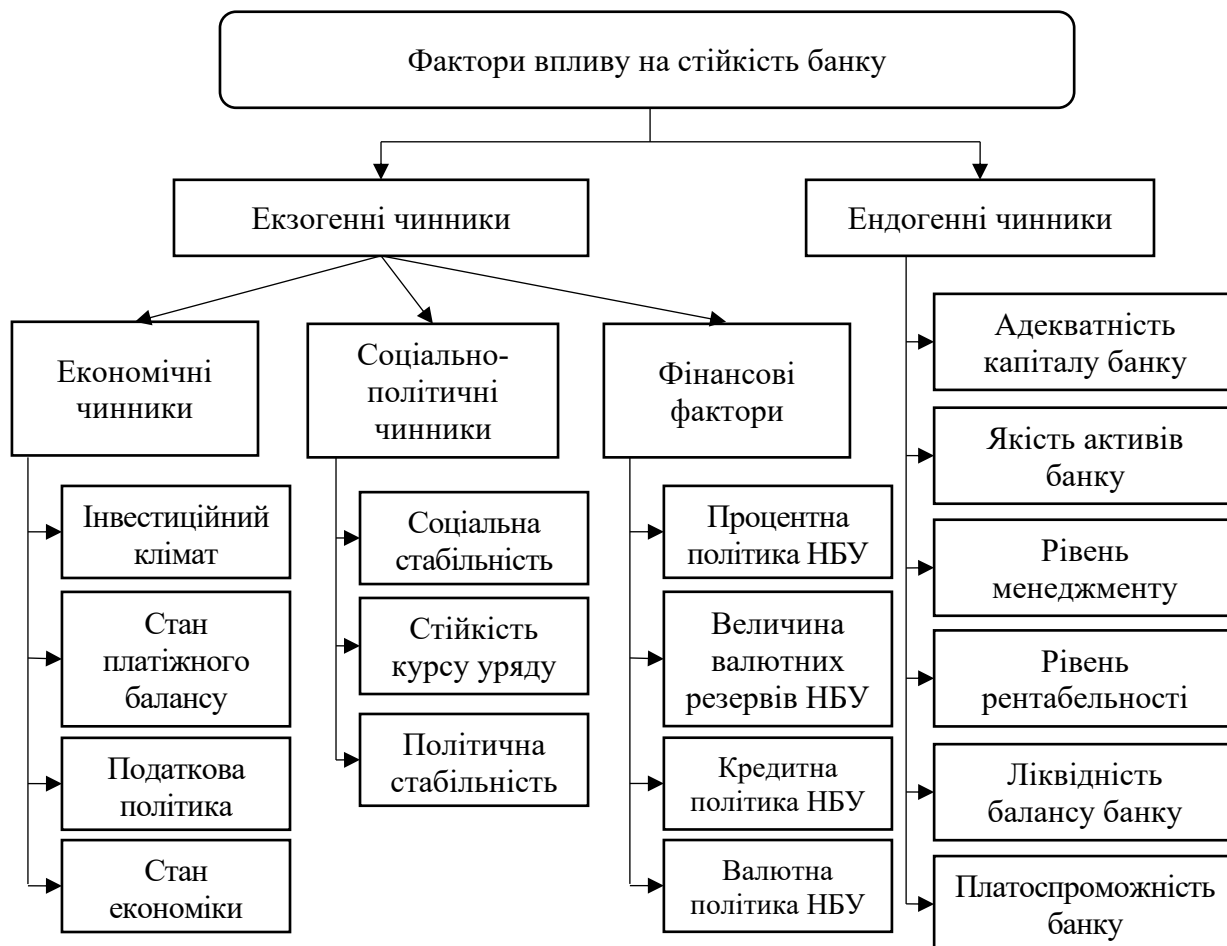


Рисунок 1.2 – Класифікація та різновиди ключових факторів впливу на стійкість банку

Примітка: складено автором на основі [5-6; 23].

На рисунку 1.2. представлено узагальнену класифікацію факторів впливу на стійкість комерційного банку, побудовану за принципом їх походження та керованості. У межах запропонованої логіки всі чинники поділено на екзогенні (зовнішні щодо банківської установи) та ендогенні (внутрішні, зумовлені параметрами діяльності самого банку).

Такий підхід дає змогу відокремити вплив макросередовища, оскільки це переважно не контролюється банком, від впливу внутрішніх управлінських рішень, які

безпосередньо формують рівень ризиковості, ліквідності, капіталізації та результативності банківської діяльності [6].

Екзогенні чинники деталізовано через три взаємопов'язані блоки: економічні, соціально-політичні та фінансові. Зокрема, економічний блок охоплює інвестиційний клімат, стан платіжного балансу, податкову політику та загальний стан економіки, які визначають ділову активність, платоспроможний попит, очікування суб'єктів ринку й, відповідно, якість кредитного портфеля та ресурсну базу банків.

Соціально-політичні чинники (соціальна стабільність, стійкість курсу уряду, політична стабільність) впливають на рівень довіри до фінансової системи, схильність до заощадження/вилучення депозитів, а також на інтенсивність кризових явищ.

Фінансові фактори в екзогенному середовищі відображають роль регулятора та монетарних умов, зокрема процентної, кредитної та валютної політики НБУ, а також величини валютних резервів, які визначають цінові параметри ресурсів, доступність кредитування, курсову стабільність і загальні умови ліквідності в системі.

Ендогенні чинники характеризують внутрішній потенціал банку підтримувати стійкий фінансовий стан та протидіяти ризикам. До них віднесено адекватність капіталу, якість активів, рівень менеджменту, рівень рентабельності, ліквідність балансу та платоспроможність [14-15].

Адекватність капіталу виступає базовим буфером покриття втрат і визначає здатність банку витримувати шоки; якість активів відображає рівень кредитного ризику та ефективність формування резервів; рівень менеджменту визначає якість корпоративного управління, систему ризик-менеджменту та узгодженість стратегічних рішень.

Рентабельність формує внутрішні джерела капіталізації та інвестицій у розвиток, тоді як ліквідність і платоспроможність забезпечують виконання зобов'язань у коротко- та середньостроковому періодах.

У сукупності ендогенні та екзогенні чинники утворюють комплексну систему детермінант стійкості комерційного банку, потребуючи при цьому одночасного врахування макроумов і внутрішньої якості управління ресурсами, активами та ризиками. Слід зазначити, що вплив окреслених факторів на стан банку є

диференційованим, що зумовлено неоднаковим ступенем урахування зовнішніх і внутрішніх чинників у системі управління банківською установою [14].

Узагальнюючи результати дослідження, слід відзначити, що вагомою складовою діяльності комерційного банку виступає фінансова стійкість, яка визначає його здатність забезпечувати безперервність функціонування, виконувати зобов'язання перед клієнтами та контрагентами, ефективно протидіяти впливу зовнішніх і внутрішніх ризиків, а також підтримувати належний рівень ліквідності, платоспроможності, прибутковості й надійності. Саме високий рівень фінансової стійкості формує передумови для стабільного розвитку банківської установи, зміцнення її конкурентних позицій на фінансовому ринку, підвищення довіри з боку вкладників, інвесторів і регуляторних органів, а відтак є однією з ключових умов забезпечення ефективності банківської діяльності в довгостроковій перспективі.

1.2 Методичні підходи до оцінювання рівня стійкості банку: вітчизняний та зарубіжний досвід

У сучасних умовах нестабільності фінансових ринків, посилення регуляторних вимог та зростання спектра банківських ризиків особливої актуальності набуває питання об'єктивного оцінювання рівня стійкості банку. Методичні підходи до такого оцінювання формувалися під впливом як національних особливостей функціонування банківських систем, так і міжнародних стандартів банківського нагляду та фінансового аналізу.

Вітчизняний і зарубіжний досвід засвідчує наявність різних підходів до визначення сутності банківської стійкості, вибору системи індикаторів та побудови інтегральних моделей її оцінювання. У зв'язку з цим виникає потреба у систематизації наявних методичних підходів, виявленні їхніх переваг і обмежень, а також обґрунтуванні можливостей адаптації кращих зарубіжних практик до умов функціонування банківської системи України.

Водночас порівняльний аналіз існуючих методик [2; 5-7; 13; 18; 21-22; 30-31] дає змогу не лише поглибити теоретичне розуміння категорії банківської стійкості, а й визначити найбільш доцільні інструменти її практичного оцінювання. Це, своєю

чергою, створює підґрунтя для підвищення якості управлінських рішень у банках, зміцнення їх фінансової безпеки та забезпечення стабільності банківської системи загалом.

На сучасному етапі функціонування банківської системи спостерігається значна різноманітність методичних підходів до оцінювання стійкості банків. Чинні методики, які застосовуються для діагностики фінансового стану банківських установ, доцільно класифікувати за критерієм походження, виокремлюючи вітчизняні та зарубіжні розробки.

Узагальнення основних вітчизняних і зарубіжних методик оцінювання стійкості комерційних банків представлено на рисунку 1.3.

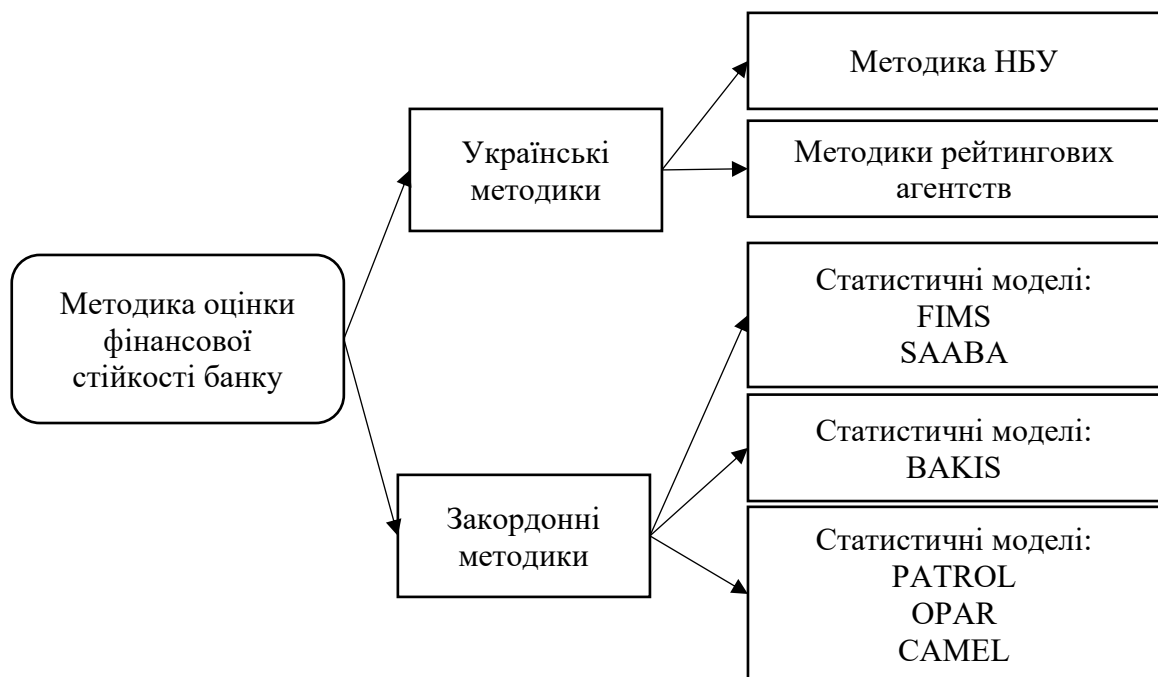


Рисунок 1.3 – Методики оцінки фінансової стійкості банку

Примітка: складено автором на основі [23].

Аналізуючи вітчизняні методики оцінювання стійкості комерційного банку необхідно відзначити наявність методики визначеної НБУ та методики представлені рейтинговими агентствами. НБУ встановлено фінансові нормативи, обов'язкові для виконання всіма банками України з метою забезпечення фінансової стабільності банків та захисту інтересів клієнтів. Зазначені нормативи складаються з декількох груп правил, представлених у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Групи нормативів фінансової стійкості встановлених НБУ

Група нормативів	Характеристика	Основні показники
Нормативи капіталу	Характеризують достатність капіталу банку, рівень його платоспроможності та здатність покривати можливі втрати у процесі здійснення банківської діяльності.	мінімальний розмір статутного капіталу; мінімальний розмір регулятивного капіталу; адекватність регулятивного капіталу; адекватність основного капіталу
Нормативи ліквідності	Відображають спроможність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання за рахунок наявних високоліквідних активів та збалансованості активів і пасивів за строками.	норматив миттєвої ліквідності; норматив поточної ліквідності; норматив короткострокової ліквідності; співвідношення високоліквідних активів до короткострокових зобов'язань; загальна ліквідність банку
Нормативи ризику	Визначають межі допустимого рівня ризиковості банківських операцій та спрямовані на обмеження концентрації кредитного, валютного, інвестиційного й інсайдерського ризиків.	норматив великих кредитних ризиків; максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента; максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру; максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам; максимальний розмір наданих міжбанківських кредитів; норматив інвестування; норматив загальної відкритої валютної позиції банку; норматив відкритої довгої валютної позиції; норматив відкритої короткої валютної позиції; нормативи відкритої валютної позиції в банківських металах; нормативи валютної позиції у вільно конвертованій іноземній валюті

Примітка: складено автором на основі [19-20].

Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банківських установ України та їх регулятивне значення викладені у Методичних рекомендаціях [20]. Разом із тим важливе місце в системі аналізу та оцінювання фінансової стійкості банку посідають індикатори, які доповнюють нормативний підхід і забезпечують ширше аналітичне бачення стану банківської установи. Їх використання дає змогу ідентифікувати ймовірність виникнення потенційних дисбалансів у розвитку банку, оцінити тенденції зміни основних фінансових показників та сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення результативності управління банківським сектором.

Відповідно до підходу Нацбанку України, виокремлено дванадцять ключових

статистичних індикаторів фінансової стійкості банків, поданих на рисунку 1.4.

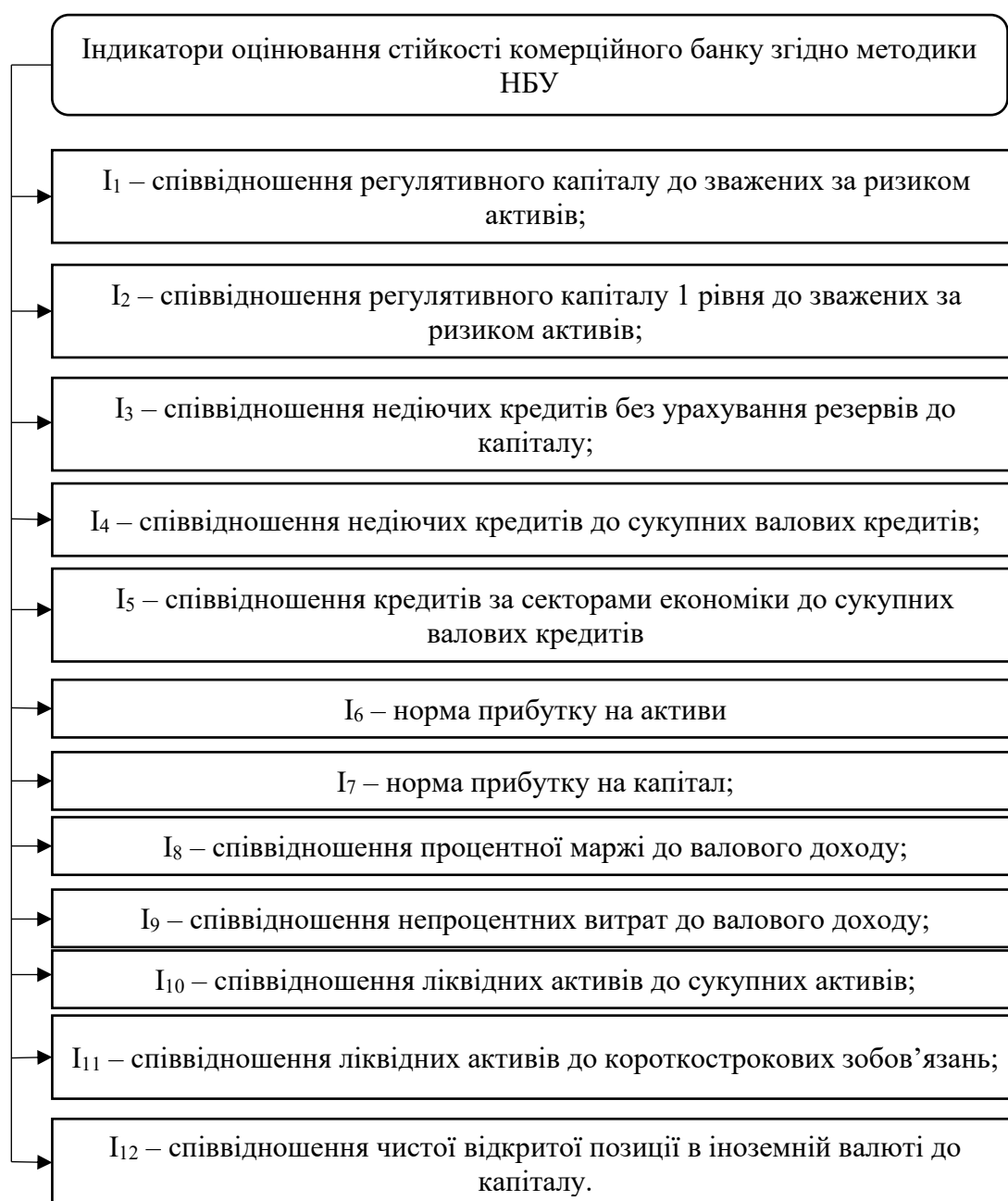


Рисунок 1.4 – Індикатори оцінки стійкості банківської установи у відповідності до методики НБУ

Примітка: складено авторами на основі [19-20].

Варто підкреслити, що наведені індикатори володіють різним рівнем репрезентативності та інформативності, але при комплексному дослідженні в динаміці спроможні забезпечити повноцінну картину поточного стану фінансової стійкості банку та створити інформаційний базис для якісного прогнозування.

У вітчизняній практиці оцінювання фінансової стійкості банків вагоме місце посідають методики рейтингових агентств, які доповнюють нормативний та індикативний підходи власними моделями ранжування банківських установ. Такі методики відрізняються за логікою побудови, глибиною врахування кількісних і якісних параметрів, складом інформаційної бази та способом інтегрування окремих показників у підсумкову рейтингову оцінку. Узагальнення їхніх особливостей (додаток Б) дає змогу виокремити переваги й обмеження кожного підходу та визначити напрями їх використання в системі аналізу фінансової стійкості банків.

В контексті виокремлення зарубіжних методик найбільш вживаною є методика CAMEL, яка досить активно використовується федеральною резервною системою США як стандартний метод аналізу стійкості комерційних банків даної країни. Назва методу походить від абрєвіатури: «С» - достатність капіталу; «А» - якість активів; «М» - управління; «Е» - прибуток; «L» - ліквідність. Структурну декомпозицію системи представлено на рисунку 1.5.

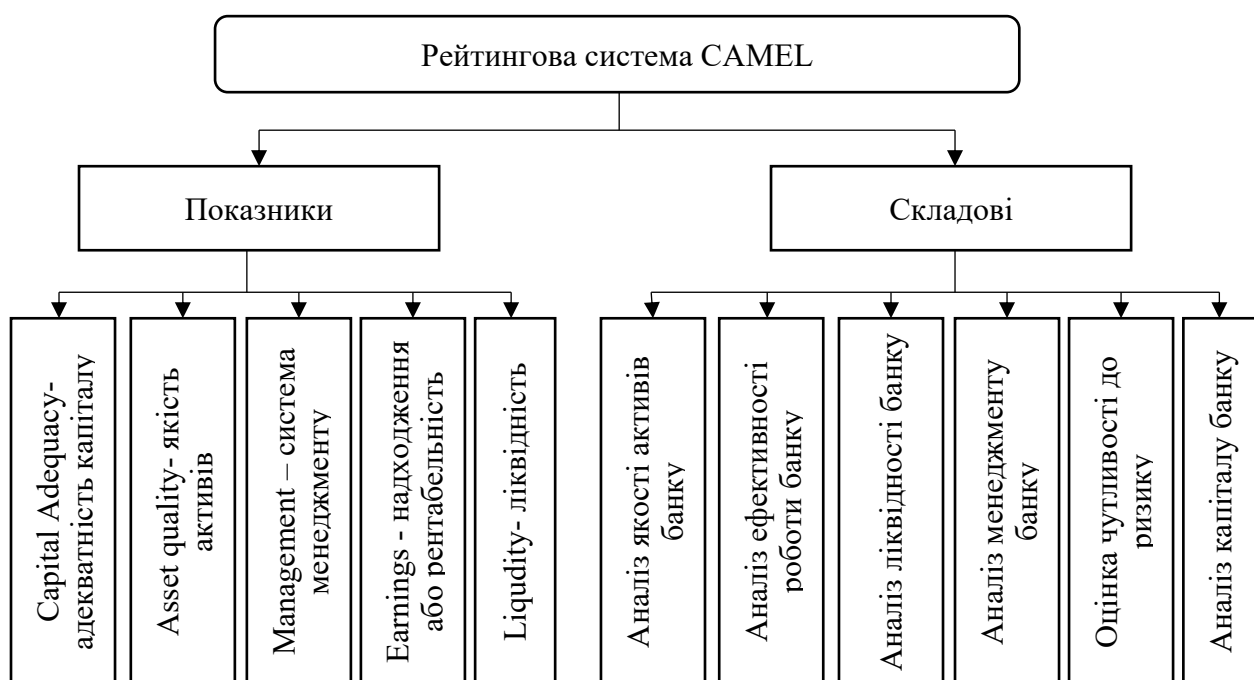


Рисунок 1.5 – Система рейтингових оцінок CAMEL

Примітка: складено автором на основі [11, с.143].

Для оцінювання достатності капіталу банку застосовують коефіцієнтний аналіз. При обчисленні відповідних коефіцієнтів базовим є трактування капіталу як

сукупності оплаченої частини акціонерного капіталу, нерозподіленого прибутку, а також загальних і передбачених законодавством резервів.

Одним із ключових напрямів банківського нагляду є оцінювання якості активів, що передбачає ідентифікацію у складі їх сукупного портфеля таких активів, які є проблемними щодо стягнення або фактична вартість яких є нижчою за ту, що відображена у фінансовій звітності банку. З цією метою банківська установа реалізує комплекс відповідних заходів, узагальнених на рисунку 1.6.

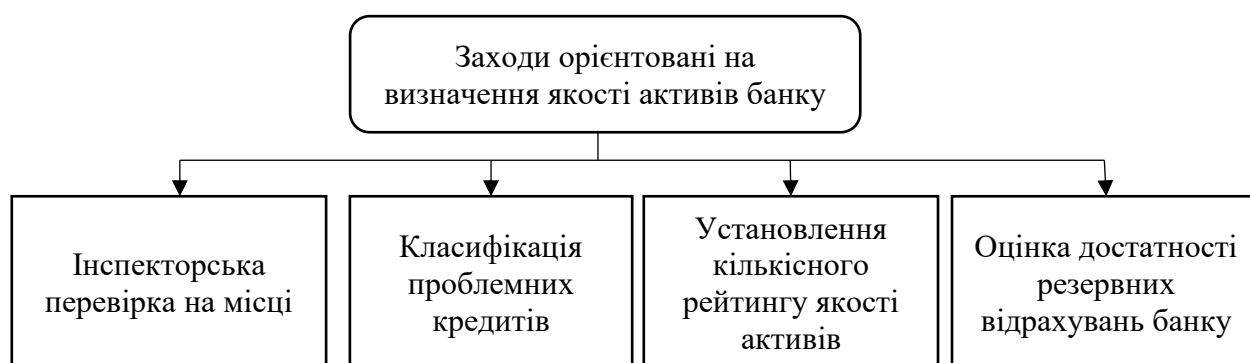


Рисунок 1.6 – Заходи орієнтовані на визначення якості активів банку

Примітка: складено автором на основі [11, с.143].

Третім компонентом системи CAMEL виступає підсистема управління, оцінювання якої, як правило, здійснюється на завершальному етапі, оскільки вона акумулює та узагальнює результати аналізу інших ключових складових діяльності банку. Четвертим компонентом системи CAMEL є підсистема оцінки доходності банку, зокрема прибутковість виступає необхідною умовою стабільного функціонування банківської установи, оскільки саме вона створює підґрунтя для подальшого нарощення капіталу. Завершальним елементом системи CAMEL є підсистема оцінки ліквідності банку, при цьому її значення зумовлене необхідністю забезпечення своєчасного виконання банком своїх зобов'язань.

Сьогодні більш ширшу популярність набирає модифікована система оцінки CAMELSO – офіційно визнана система рейтингового оцінювання банків, яку широко використовують регуляторні органи багатьох країн світу. Концептуальною основою системи CAMELSO є оцінювання ризиків і присвоєння рейтингових оцінок за 7 основними компонентами: достатність капіталу (Capital Adequacy),

якість активів (Asset Quality), менеджмент і корпоративне управління (Management), надходження (Earnings), ліквідність (Liquidity), чутливість до ринкових ризиків (Sensitivity to Risk) та операційний ризик (Operational Risk). Кожен із зазначених компонентів оцінюється за чотирибальною шкалою, де оцінка «1» відповідає найвищому рівню, а оцінка «4» - найнижчому [7].

У зарубіжній практиці оцінювання фінансової стійкості комерційних банків використовується низка методик, які відрізняються за цілями застосування, набором аналітичних показників, рівнем стандартизації та можливостями прогнозування. Їх узагальнення дає змогу виявити специфіку підходів до діагностики поточного фінансового стану банківських установ, оцінювання ризиків і визначення ймовірності виникнення кризових явищ. Характеристику основних зарубіжних методик оцінювання фінансової стійкості банку доцільно подати у вигляді додатку В.

Порівняння зарубіжних методик оцінювання фінансової стійкості комерційних банків дає підстави стверджувати, що більшість із них орієнтована насамперед на діагностику поточного стану банківської установи та виявлення проблемних аспектів її діяльності. Найбільш комплексними за охопленням ризиків і аналітичних параметрів є методики ORAP і BAKIS, тоді як PATROL та SAABA вирізняються практичною спрямованістю на дистанційний нагляд і рейтингову інтерпретацію результатів. Водночас методика FIMS відрізняється наявністю прогностичного блоку, однак її прогностичні можливості зводяться переважно до оцінки ймовірності банкрутства без формування управлінських рекомендацій. Система RATE, своєю чергою, акцентує увагу на взаємозв'язку між оцінкою ризиків і наглядовими інструментами.

Отже, зарубіжний досвід засвідчує, що універсальної методики оцінювання фінансової стійкості банку не існує, а найбільш об'єктивні результати можуть бути отримані за умови поєднання коефіцієнтного аналізу, рейтингового підходу, якісної експертної оцінки та елементів прогнозування.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ПАТ «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК ПІВДЕННИЙ»

2.1 Загальна характеристика комерційної діяльності та фінансового стану ПАТ «Акціонерний банк Південний»

Об'єктом дослідження виступає комерційна діяльність та процес управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк Південний». Сьогодні досліджуваний комерційний банк належить до числа провідних комерційних банків України з вітчизняним капіталом та посідає вагоме місце на національному фінансовому ринку. Банк входить до числа п'ятнадцяти найбільших банківських установ України, а серед недержавних банків з українським капіталом займає одну з провідних позицій за обсягом активів. Важливою ознакою його стабільності та системної значущості є те, що, відповідно до класифікації Нацбанку України, банк шостий рік поспіль віднесено до категорії системно важливих банків.

Регіональна присутність банку охоплює 18 областей України, а його мережа налічує 45 відділень, засвідчуючи достатньо широкий масштаб діяльності та доступність банківських послуг для клієнтів у різних регіонах держави. Розгалужена інфраструктура дає змогу банку ефективно реалізовувати власну стратегію розвитку, забезпечуючи високий рівень обслуговування як корпоративних, так і приватних клієнтів.

Основним напрямом діяльності банку є обслуговування клієнтів сегменту великого та середнього корпоративного бізнесу. Особлива увага приділяється наданню фінансових продуктів у сфері кредитування, комплексного супроводу зовнішньоекономічної діяльності, а також впровадженню сучасних рішень з управління грошовими потоками підприємств та їх власників. Така спеціалізація засвідчує орієнтацію банку на потреби реального сектору економіки та формування довгострокових партнерських відносин із бізнесом.

Високий рівень ділової репутації та конкурентоспроможності ПАТ «Акціонерний банк Південний» підтверджується також його професійним визнанням у фінансовому середовищі. Зокрема, у 2025 році банк здобув нагороду «Банк року для корпоративного бізнесу» у рейтингу «Топ-Фінанс-2025» за версією Delo.ua та журналу «Топ-100. Рейтинги найбільших». Поряд із цим, банк посів друге місце у номінації «Найкращий клієнтський сервіс» та третє місце у номінації «Банк року в агро», засвідчуючи високу якість обслуговування клієнтів і вагомі позиції банку в окремих сегментах фінансового ринку [18].

Отже, ПАТ «Акціонерний банк Південний» є фінансово стійкою, конкурентоспроможною та системно важливою банківською установою, яка поєднує значний масштаб діяльності, широку регіональну присутність, орієнтацію на корпоративний сектор і високий рівень професійного визнання на вітчизняному банківському ринку.

Організаційна структура ПАТ «Акціонерний банк Південний» (представлена у додатку Е) є багаторівневою та функціональною. На найвищому рівні управління перебувають Наглядова рада і Правління: Наглядова рада здійснює стратегічний контроль за діяльністю банку, а Правління забезпечує оперативне керівництво та координацію роботи всіх підрозділів [18].

Важливе місце у структурі займають підрозділи внутрішнього аудиту, ризик-менеджменту, комплаєнсу та фінансового моніторингу, які відповідають за контроль, дотримання законодавства, управління ризиками та економічну безпеку банку. Окремі структурні підрозділи забезпечують розвиток основних напрямів банківської діяльності. Зокрема, блок корпоративного та інвестиційного бізнесу працює з юридичними особами, кредитними та інвестиційними продуктами; підрозділи казначейства, торговельного фінансування і ринкових операцій відповідають за управління ліквідністю, валютними операціями, цінними паперами та взаємодію з фінансовими установами. Фінансовий департамент і бухгалтерська служба здійснюють фінансове планування, облік, контроль витрат і формування звітності.

Значну роль у діяльності банку відіграють операційні та забезпечувальні служби. До них належать департаменти інформаційних технологій, юридичного супроводу, безпеки, документообігу, дистанційного сервісу та супроводження операцій. Вони забезпечують технічну, правову, організаційну та інформаційну підтримку банківської діяльності.

Підрозділи роздрібного бізнесу, маркетингу та регіональної мережі займаються обслуговуванням фізичних осіб, розвитком продуктів і сервісів, просуванням банківських послуг і роботою відділень. Основні функціональні підрозділи та їх функціональні обов'язки у комерційному банку представлено у додатку Г.

Отже, організаційна структура ПАТ «Акціонерний банк Південний» побудована таким чином, щоб забезпечити чіткий розподіл управлінських, контрольних, операційних і сервісних функцій. Це сприяє злагодженій роботі банку, підвищенню ефективності управління, мінімізації ризиків та забезпеченню якісного обслуговування клієнтів.

Для оцінювання динаміки та результативності комерційної діяльності ПАТ «Акціонерний банк «Південний» доцільно проаналізувати балансові та фінансові показники за 2023-2025 рр. Такий підхід дає змогу визначити основні тенденції у формуванні ресурсної бази банку, розміщенні активів, зміні масштабів операцій, а також у формуванні фінансових результатів.

Особливу аналітичну цінність має зіставлення показників у часовому розрізі, оскільки воно дозволяє не лише зафіксувати факт зростання чи скорочення окремих статей, а й виявити структурні зміни у діяльності банку, рівень ефективності використання ресурсів та можливі чинники впливу на прибутковість.

У таблиці 2.1 узагальнено основні показники комерційної діяльності ПАТ «Акціонерний банк Південний» за 2023-2025 рр., а також визначено абсолютні й відносні відхилення, створюючи при цьому основне підґрунтя для формування обґрунтованих висновків щодо змін у його фінансовому стані та результатах діяльності.

Таблиця 2.1 – Основні показники комерційної діяльності ПАТ «Акціонерний банк Південний» за період 2023-2025 рр., тис. грн.

Показники	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення 2025/2023, тис. грн.	Відносне відхилення 2025/2023, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	17628770	7096941	7252809	-10375961	-58,86
Кредити та заборгованість клієнтів	15205468	22695481	31424132	16218664	106,66
Кошти клієнтів	42721368	51711007	65729170	23007802	53,86
Загальні активи, усього	54146521	69177725	83495593	29349072	54,20
Усього зобов'язань	48836867	58356418	71103186	22266319	45,59
Усього власного капіталу	5309654	7373137	9876229	4566575	86,01
Чистий процентний дохід	2711491	3371627	3688939	977448	36,05
Чистий комісійний дохід	832637	939841	1064755	232118	27,88
Прибуток до оподаткування	1866207	3402283	3924315	2058108	110,28
Прибуток після оподаткування	924430	2009536	2944865	2020435	218,56

Примітка: розраховано автором на основі фінансових показників комерційної діяльності банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» представлених у додатку Д.

Аналіз даних таблиці 2.1 засвідчує, що упродовж 2023-2025 рр. ПАТ «Акціонерний банк «Південний» демонстрував загалом позитивну динаміку основних показників комерційної діяльності.

Насамперед простежується суттєве зростання кредитів та заборгованості клієнтів на 16218664 тис. грн, або на 106,66 %, засвідчуючи активізацію кредитної діяльності даного комерційного банку та розширення обсягів розміщення ресурсів у дохідні активи. Така тенденція може бути пов'язана як із посиленням попиту на банківське кредитування з боку клієнтів, так і з орієнтацією банку на нарощення процентних доходів через перерозподіл ресурсів у більш прибуткові напрями діяльності.

Водночас суттєве скорочення грошових коштів та їх еквівалентів на 10375961 тис. грн, або на 58,86 %, вказує на зміну структури активів банку. Така динаміка

свідчить не стільки про погіршення фінансового стану, скільки про ймовірне переорієнтування частини високоліквідних ресурсів на активні операції, насамперед кредитування та інші інструменти отримання доходу.

Отже, даний комерційний банк у досліджуваному періоді здійснював більш активну політику управління активами, спрямовану на підвищення їх дохідності.

Позитивною ознакою є зростання коштів клієнтів на 23007802 тис. грн, або на 53,86 %, що відображає зміцнення ресурсної бази банку. Приріст цього показника свідчить про зростання довіри клієнтів до банківської установи, розширення клієнтської бази та підвищення здатності банку акумулювати залучені ресурси. Саме зростання коштів клієнтів стало одним із ключових чинників збільшення загальних активів банку на 29349072 тис. грн, або на 54,20 %, а також зумовило приріст загальної суми зобов'язань на 22266319 тис. грн, або на 45,59 %. У цьому контексті збільшення зобов'язань має переважно конструктивний характер, оскільки є наслідком нарощення операційної бази банку, а не погіршення його фінансової стійкості.

Динаміку активів ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр. представимо на рисунку 2.1.

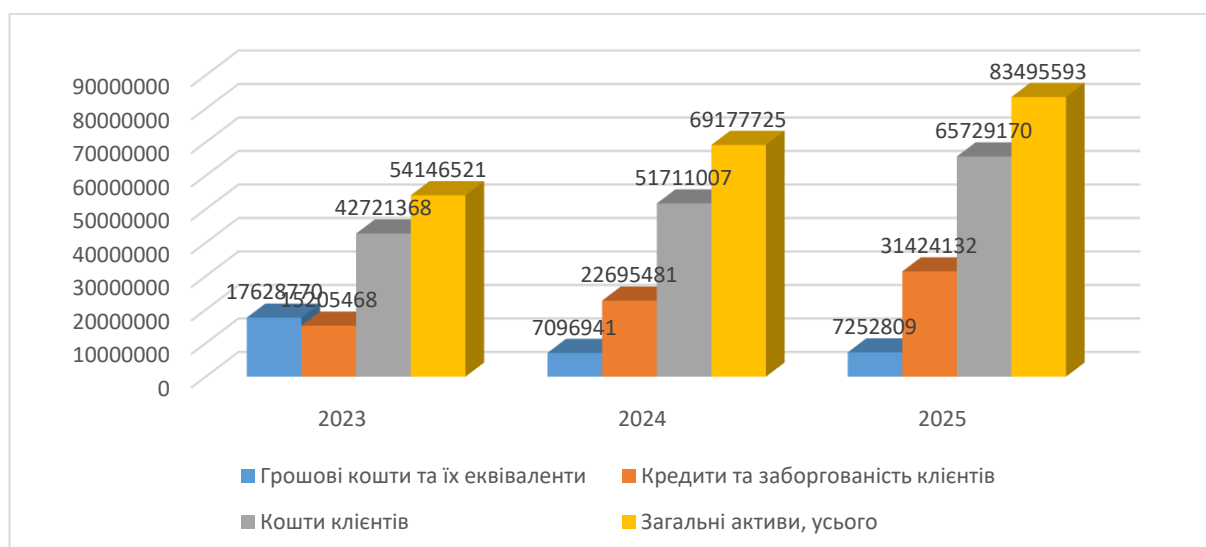


Рисунок 2.1 – Динаміка активів ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр., тис. грн.

Примітка: розраховано автором на основі фінансових показників комерційної діяльності банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» представлених у додатку Д.

Поряд із цим суттєве зростання власного капіталу на 4566575 тис. грн, або на 86,01 %, є важливим індикатором посилення фінансової стійкості банку (рисунок 2.2).

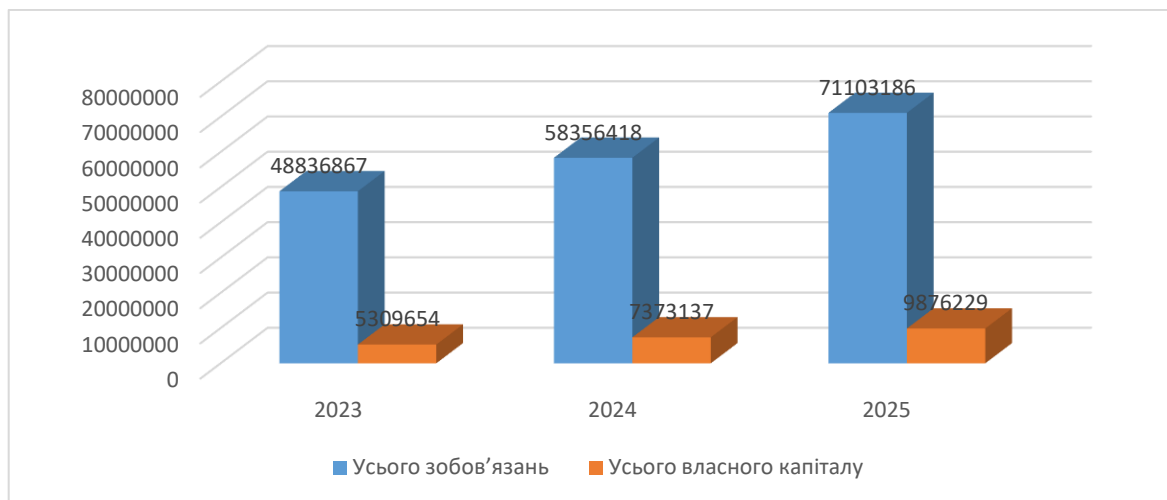


Рисунок 2.2 – Динаміка власного капіталу та зобов'язань ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр., тис. грн.

Примітка: розраховано автором на основі фінансових показників комерційної діяльності банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» представлених у додатку Д.

Основною причиною такої динаміки, ймовірно, стало нарощення нерозподіленого прибутку внаслідок покращення фінансових результатів. Це свідчить про здатність банку не лише забезпечувати поточну прибутковість, а й формувати внутрішні джерела капіталізації, що є важливою передумовою подальшого розвитку та підтримання нормативів достатності капіталу.

Показники доходності також характеризуються виразною позитивною динамікою. Зокрема, чистий процентний дохід збільшився на 977448 тис. грн, або на 36,05 %, що є наслідком розширення обсягів кредитних операцій та загального зростання дохідних активів. Чистий комісійний дохід зріс на 232118 тис. грн, або на 27,88 %, що свідчить про активізацію розрахунково-касового обслуговування, платіжних операцій та інших комісійних банківських послуг. Отже, банк забезпечував зростання доходів як за рахунок традиційної процентної діяльності, так і шляхом розвитку комісійного сегмента, що позитивно впливає на диверсифікацію джерел формування прибутку.

Найбільш вагомим результатом досліджуваного періоду є істотне зростання прибутковості банку (рисунок 2.3).

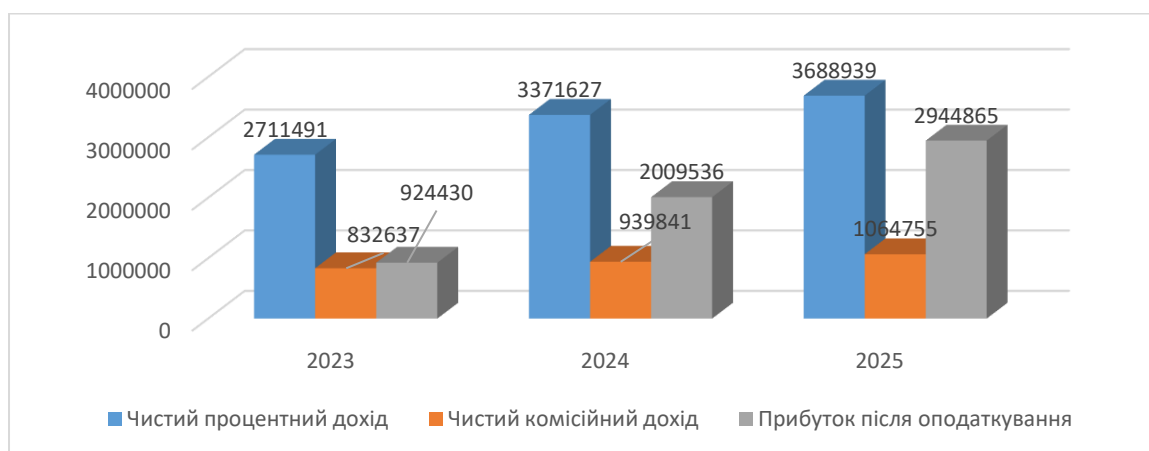


Рисунок 2.3 – Динаміка фінансових результатів ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр., тис. грн.

Примітка: розраховано автором на основі фінансових показників комерційної діяльності банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» представлених у додатку Д.

Прибуток до оподаткування збільшився на 2058108 тис. грн, або на 110,28 %, а прибуток після оподаткування – на 2020435 тис. грн, або на 218,56 %. Така динаміка свідчить про суттєве підвищення ефективності комерційної діяльності банку. Основними причинами цього стали розширення масштабів активних операцій, зростання процентних і комісійних доходів, а також більш результативне використання наявної ресурсної бази.

Загалом результати аналізу дають підстави стверджувати, що за період 2023-2025 рр. комерційний банк ПАТ «Акціонерний банк «Південний» посилив свої ринкові позиції, розширив обсяги діяльності та покращив фінансові результати, що характеризує його комерційну діяльність як таку, що має позитивну тенденцію розвитку.

Далі представимо здійснимо оцінку фінансового стану комерційного банку ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр., методику розрахунку показників подамо у додатку Ж, а результати аналізу представимо у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Основні показники фінансового стану ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр.

Показники	2023	2024	2025	Відхилення 2025-2024	Відхилення 2025-2023
Показники фінансової стійкості					
Коефіцієнт надійності	0,109	0,126	0,139	+0,013	+0,03
Коефіцієнт фінансового важеля	9,198	7,915	7,199	-0,716	-1,999
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,140	0,127	0,088	-0,039	-0,052
Показники ділової активності					
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	0,902	0,844	0,852	+0,008	-0,05
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	0,176	0,152	-	-	-
Коефіцієнт дохідних активів	0,641	0,823	0,865	+0,041	+0,224
Коефіцієнт проблемних кредитів	15	4,7	-	-	-
Показники ліквідності					
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,413	0,137	0,11	-0,027	-0,303
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	0,356	0,439	0,478	+0,039	+0,122
Показники рентабельності					
Рентабельність активів, %	1,85	3,26	3,86	+0,60	+2,01
Рентабельність дохідних активів	2,63	4,38	4,56	+0,18	+1,93
Рентабельність загального капіталу	19,46	31,69	34,14	+2,45	+14,68

Примітка: розраховано автором на основі фінансових показників комерційної діяльності банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» представлених у додатку Д.

Дані таблиці 2.2 засвідчують, що упродовж 2023-2025 рр. фінансовий стан ПАТ «Акціонерний банк «Південний» характеризувався загалом позитивною динамікою, яка проявилася у зміцненні капіталізації, підвищенні прибутковості та зростанні частки дохідних активів, хоча водночас супроводжувалася зниженням окремих показників ліквідності. Така тенденція свідчить про переорієнтацію банку на активніше використання ресурсної бази у дохідних операціях та посилення ефективності управління активами і пасивами.

Передусім показники фінансової стійкості демонструють покращення. Зокрема, коефіцієнт надійності зріс з 0,109 пункти у 2023 р. до 0,139 пункти у 2025 р., тобто на 0,03, обумовлюючи посилення здатності даного банку покривати зобов'язання власним капіталом. Така динаміка зумовлена тим, що приріст власного капіталу відбувався випереджальними темпами порівняно із зростанням зобов'язань, насамперед за рахунок нарощення нерозподіленого прибутку. Це підтверджується одночасним зниженням коефіцієнта фінансового важеля з 9,198 пунктів до 7,199 пункти, тобто на 1,999 пункту, при цьому вказує на певне зменшення залежності банку від залучених ресурсів. Отже, структура джерел фінансування у досліджуваному періоді стала більш збалансованою, а рівень фінансової стійкості – вищим.

Разом із тим коефіцієнт захищеності власного капіталу зменшився з 0,14 пункти у 2023 р. до 0,088 пункти у 2025 р., відповідно, частка іммобілізованих активів у власному капіталі скоротилася, тобто капітал банку меншою мірою був відволічений на покриття основних засобів та нематеріальних активів. Таку зміну доцільно оцінювати позитивно, оскільки вона відображає підвищення мобільності власного капіталу та розширення можливостей його використання для забезпечення активних операцій комерційного банку.

Показники ділової активності також свідчать про посилення операційної ефективності банку. Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів у 2023 р. становив 0,902 пункти, у 2024 р. знизився до 0,844 пункти, а у 2025 р. дещо підвищився до 0,852 пункти. Така динаміка відображає, з одного боку, значну роль залучених ресурсів у формуванні активів банку, що є типовим для банківської діяльності, а з іншого – певне зміцнення капітальної бази у 2024 р. та подальше розширення операцій у 2025 р. переважно за рахунок зростання коштів клієнтів.

Водночас коефіцієнт дохідних активів зріс з 0,641 пункти до 0,865 пункти, тобто на 0,224 пункти, що є одним із найбільш позитивних зрушень у структурі активів. Відповідно, досліджуваний комерційний банк суттєво збільшив частку ресурсів, вкладених у активи, які генерують дохід.

Основною причиною такого зростання стало збільшення обсягів кредитування клієнтів і нарощення портфеля цінних паперів при одночасному скороченні питомої ваги високоліквідних, але менш дохідних активів.

Окремо слід відзначити позитивну зміну коефіцієнта проблемних кредитів: у 2023 р. він становив 15%, а у 2024 р. – 4,7%. Таке зниження вказує на істотне покращення якості кредитного портфеля, що може бути пов'язане з більш виваженою кредитною політикою, активізацією роботи з проблемною заборгованістю та загальним поліпшенням структури кредитних вкладень. За 2025 р. цей показник у таблиці не наведено, тому повноцінне зіставлення за весь період є обмеженим. Аналогічно відсутність значення коефіцієнта активності залучення строкових депозитів за 2025 р. не дає змоги завершити оцінку цієї складової ділової активності.

Показники ліквідності характеризуються суперечливою динамікою. Коефіцієнт миттєвої ліквідності скоротився з 0,413 пункти у 2023 р. до 0,110 пункти у 2025 р., тобто на 0,303 пункти, характеризуючи при цьому деяке зменшення частки абсолютно ліквідних активів у покритті коштів клієнтів. Причиною цього стало, насамперед, істотне скорочення обсягу грошових коштів та їх еквівалентів при одночасному зростанні коштів клієнтів. У практичному вимірі така зміна означає, що банк спрямовував дедалі більшу частину ресурсів не на підтримання надлишкової ліквідності, а на активні операції, орієнтовані на дохідність. Водночас коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів зріс з 0,356 пунктів до 0,478 пунктів, відображаючи при цьому більш активніше використання депозитної бази для кредитування. З одного боку, це підтверджує зростання ділової активності та ефективності трансформації залучених ресурсів у дохідні активи, а з іншого – свідчить про посилення навантаження на ліквідну позицію банку. Отже, у досліджуваному періоді банк дотримувався моделі розвитку, за якої підвищення дохідності супроводжувалося певним скороченням запасу миттєвої ліквідності.

Найбільш виразна позитивна динаміка спостерігається за показниками рентабельності. Рентабельність активів зростає з 1,85% у 2023 р. до 3,86% у 2025 р.,

рентабельність дохідних активів із 2,63 до 4,56, а рентабельність загального капіталу із 19,46% до 34,14%. Таке зростання свідчить про суттєве підвищення ефективності використання як активів загалом, так і найбільш продуктивної їх частини, а також власного капіталу банку. Основними чинниками цієї тенденції стали збільшення чистого процентного та комісійного доходів, розширення кредитних операцій, нарощення портфеля дохідних активів і суттєве зростання чистого прибутку. Особливо важливим є те, що приріст рентабельності загального капіталу перевищив приріст рентабельності активів, що вказує на ефективне використання власної капітальної бази та високу віддачу від капіталізації банку.

Узагальнюючи результати аналізу, доцільно зазначити, що у 2023-2025 рр. фінансовий стан ПАТ «Акціонерний банк «Південний» мав тенденцію до покращення. Банк зміцнив фінансову стійкість, підвищив частку дохідних активів, покращив якість кредитного портфеля та суттєво наростив показники прибутковості. Водночас позитивні структурні зміни супроводжувалися зниженням миттєвої ліквідності, що було наслідком активнішого розміщення ресурсів у дохідні активи.

Отже, динаміка показників свідчить про реалізацію банком стратегії зростання, орієнтованої на підвищення результативності комерційної діяльності та ефективності використання ресурсної бази.

2.2 Аналіз системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк Південний»

Ефективне управління стійкістю комерційного банку є однією з ключових передумов забезпечення його безперервної діяльності, збереження платоспроможності, належного рівня ліквідності, фінансової надійності та здатності адаптуватися до змін зовнішнього і внутрішнього середовища. У сучасних умовах стійкість банку доцільно розглядати як комплексну характеристику, охоплюючи при цьому фінансову, ризикову, операційну, інформаційну, правову та репутаційну складові.

Відповідно, система управління стійкістю не обмежується лише фінансовими

підрозділами, а формується як багаторівнева сукупність органів управління, контрольних служб і функціональних підрозділів, діяльність яких спрямована на своєчасне виявлення загроз, мінімізацію ризиків та підтримання стабільності банківської установи.

Відповідно до організаційної структури ПАТ «Акціонерний банк «Південний», наведеної у додатку Е, управління стійкістю банку має чітко виражений ієрархічний характер та поєднує стратегічний, контрольний, фінансово-аналітичний, ризиковий, операційний і безпековий рівні. Це дає підстави стверджувати, що в банку сформовано розгалужену систему підрозділів, які прямо або опосередковано забезпечують підтримання його стійкості.

Специфіку, характеристику основних рівнів та підрозділів (посадових осіб), які відповідальні за реалізацію системи управління стійкістю у ПАТ «Акціонерний банк «Південний» представимо у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Рівні та характеристика побудови системи управління стійкістю у ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Рівень управління стійкістю	Характеристика рівня	Відповідальні підрозділи / посадові особи
1	2	3
Стратегічний рівень	Забезпечує формування загальної політики стійкості банку, визначення стратегічних пріоритетів розвитку, затвердження підходів до управління ризиками, капіталом, ліквідністю та корпоративним управлінням. На цьому рівні ухвалюються основні управлінські рішення щодо довгострокової стабільності банку та його адаптації до змін зовнішнього середовища.	Наглядова рада; Правління; Голова Правління; Центр корпоративного управління; Департамент стратегічного управління
Контрольний рівень	Спрямований на забезпечення дотримання внутрішніх політик, нормативних вимог, стандартів корпоративного управління та фінансового моніторингу. Основне призначення цього рівня полягає у попередженні порушень, виявленні відхилень у діяльності банку та контролі ефективності внутрішніх процедур.	Департамент внутрішнього аудиту; Головний комплаєнс-менеджер – відповідальний працівник за проведення фінансового моніторингу; Департамент комплаєнс; Департамент фінансового моніторингу; Юридичний департамент

Продовження табл.2.3

1	2	3
Фінансово-аналітичний рівень	Забезпечує фінансове планування, бюджетування, аналіз результатів діяльності, контроль витрат, оцінювання ресурсної бази та ефективності використання капіталу. Саме на цьому рівні формується аналітична база для прийняття управлінських рішень щодо підтримання фінансової стійкості банку.	Фінансовий департамент; Управління контролю та оптимізації витрат; Відділ планування і фінансового аналізу діяльності структур банківської групи; Головний бухгалтер; Управління казначейських операцій; Управління дилінгових операцій; Управління по роботі з фінансовими інститутами
Ризиковий рівень	Охоплює ідентифікацію, оцінювання, моніторинг і мінімізацію банківських ризиків. Його функціонування спрямоване на підтримання збалансованості між прибутковістю та допустимим рівнем ризику, а також на недопущення втрат, що можуть негативно вплинути на стійкість банку.	Директор з ризиків – головний ризик-менеджер; Департамент ризик-менеджменту; Департамент оцінки та заставних операцій
Операційний рівень	Забезпечує поточне функціонування банку, безперервність здійснення операцій, якість обслуговування клієнтів, супроводження активних операцій, документообіг та процесну координацію. Від ефективності цього рівня залежить операційна стійкість банку та його здатність підтримувати стабільність щоденних бізнес-процесів.	Директор з операційної роботи; Заступник директора з операційної роботи; Управління методології обслуговування клієнтів; Управління організації касової роботи та грошового обігу; Департамент адміністрування активних операцій; Процесний офіс; Управління документообігу; Департамент супроводження операцій; Відділ аналітичної підтримки; Департамент управління справами
Безпековий рівень	Орієнтований на захист економічних інтересів банку, інформаційних ресурсів, персоналу та операційної інфраструктури. Цей рівень забезпечує протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам, зниження шахрайських, інформаційних та репутаційних ризиків, а також підтримання безперервності функціонування банку.	Департамент безпеки банку; Департамент персональної безпеки банку; Департамент інформаційних технологій

Примітка: складено автором на основі даних банку [18].

В цілому, система управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк «Південний» побудована за багаторівневим принципом, у межах якого кожен рівень виконує окрему, але взаємопов'язану функцію.

Стратегічний рівень формує загальні орієнтири стійкості, контрольний – забезпечує дотримання вимог і нагляд, фінансово-аналітичний – створює інформаційну основу для оцінювання стану банку, ризиковий – запобігає надмірним втратам, операційний – підтримує стабільність щоденної діяльності, а безпековий – захищає банк від внутрішніх і зовнішніх загроз. Саме така структурна побудова створює організаційні передумови для комплексного підтримання фінансової, операційної та інституційної стійкості банку.

Результати дослідження стійкості комерційного банку представимо у таблиці 2.4. використавши представлену методику НБУ, щодо оцінювання ключових індикаторів стійкості. Результати оцінювання стійкості ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за методикою НБУ упродовж 2023-2025 рр. свідчать про загалом позитивну динаміку більшості ключових індикаторів, характеризуючи при цьому капіталізацію, якість кредитного портфеля, прибутковість та ліквідність банку.

Водночас окремі показники вказують на наявність певних структурних змін у формуванні доходів і підвищення чутливості банку до валютного ризику, що потребує посиленого контролю з боку системи управління стійкістю.

Насамперед позитивною є динаміка показників капітальної стійкості. Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів (I_1) у 2025 р. зросло до 21,26 % проти 17,78 % у 2024 р. та 20,55 % у 2023 р., визначаючи зміцнення запасу капіталу для покриття ризиків. Аналогічну тенденцію демонструє показник співвідношення капіталу 1 рівня до зважених за ризиком активів (I_2), який підвищився до 12,94 %. Така динаміка засвідчує посилення здатності банку покривати ризикові активи найбільш якісною частиною капіталу. Основними причинами цих змін є нарощення власного капіталу, зокрема за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, а також підтримання належної структури активів з огляду на їх ризиковість.

Суттєво покращилися показники якості кредитного портфеля. Так, співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу (I_3) зменшилося з 50,04% у 2023 р. до 6,77% у 2025 р., а співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів (I_4) із значення 15% до 2,2% у звітному 2025 р.

Таблиця 2.4 – Індикатори оцінювання стійкості ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр. (за методикою НБУ)

Індикатори	2023	2024	2025	Відхилення 2025-2024	Відхилення 2025-2023
I ₁ – співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів	20,55	17,78	21,26	3,48	0,71
I ₂ – співвідношення регулятивного капіталу 1 рівня до зважених за ризиком активів	11,43	8,13	12,94	4,81	1,51
I ₃ – співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу	50,04	15,78	6,77	-9,01	-43,27
I ₄ – співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів	15	4,7	2,2	-2,5	-12,8
I ₅ – співвідношення виданих кредитів за галузевою ознакою до сукупних валових кредитів	25	36	29	-7	4
I ₆ – норма прибутку на активи	1,85	3,26	3,86	0,6	2,01
I ₇ – норма прибутку на капітал	19,46	31,69	34,14	2,45	14,68
I ₈ – співвідношення процентної маржі до валового доходу	63,06	62,43	57,46	-4,97	-5,6
I ₉ – співвідношення непроцентних витрат до валового доходу	52,94	53,93	51,63	-2,3	-1,31
I ₁₀ – співвідношення ліквідних активів до сукупних активів	22,16	27,14	23,92	-3,22	1,76
I ₁₁ – співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань	85,72	88,19	89,6	1,41	3,88
I ₁₂ – співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу	16,18	39,44	47,95	8,51	31,77

Примітка: розраховано автором на основі методики НБУ [2; 7; 17; 29-30] та даних комерційного банку представлених у [18].

Зазначене засвідчує істотне скорочення проблемної кредитної заборгованості та зниження її навантаження на капітал банку. Така динаміка може бути зумовлена покращенням кредитної політики, посиленням процедур оцінювання позичальників, активнішою роботою з проблемними активами, а також загальним нарощенням

кредитного портфеля, внаслідок чого частка недіючих кредитів у його структурі зменшилася.

Показник I_5 , який визначає та характеризує співвідношення кредитів за секторами економіки до сукупних валових кредитів, у 2025 р. становив 29 % проти 36 % у 2024 р. та 25 % у 2023 р., а його динаміка відображає певні зміни у структурі кредитного портфеля банку за галузевою ознакою. Зниження показника у 2025 р. порівняно з 2024 р. і свідчить послаблення концентрації кредитних вкладень у окремих секторах економіки та більш диверсифікований розподіл кредитних ресурсів. Водночас перевищення рівня 2023 р. вказує на те, що галузева концентрація все ще залишається відчутною, а отже, потребує постійного моніторингу з позицій кредитного ризику.

Індикатори прибутковості також характеризуються стійкою позитивною динамікою. Норма прибутку на активи (I_6) зросла з 1,85% у 2023 р. до 3,86 % у 2025 р., а норма прибутку на капітал (I_7) – з 19,46% до 34,14% (рисунок 2.4). Даний аспект свідчить підвищення ефективності використання як сукупних активів банку, так і власного капіталу.

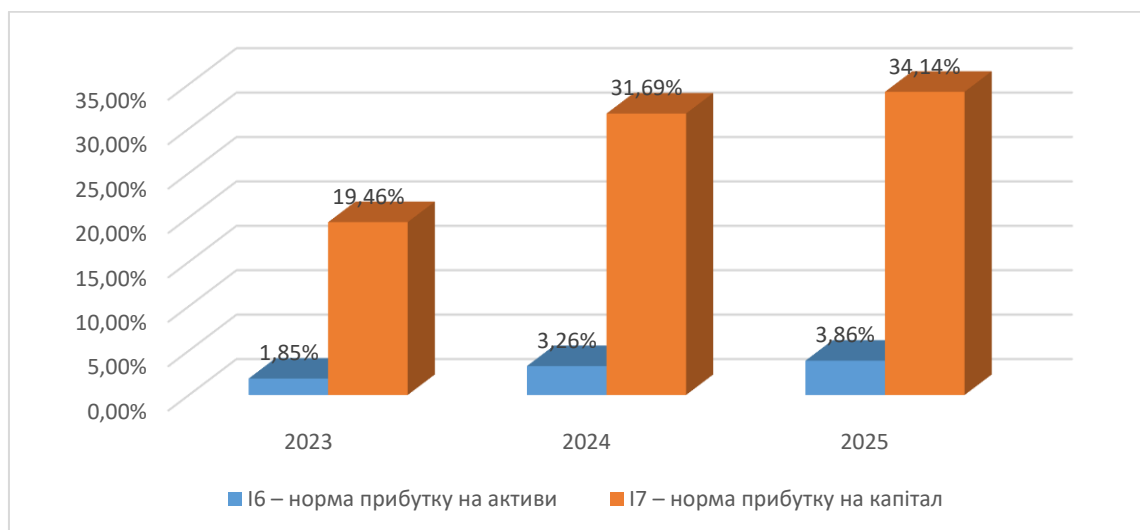


Рисунок 2.4 – Індикатори прибутковості ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр.

Примітка: розраховано автором на основі методики НБУ [2; 7; 17; 29-30] та даних комерційного банку представлених у [18].

Основними причинами такого зростання є збільшення чистого прибутку, розширення обсягів активних операцій, зростання процентних і комісійних

доходів, а також більш результативне використання ресурсної бази банку. Отже, банк упродовж аналізованого періоду не лише нарощував масштаби діяльності, а й забезпечував вищу віддачу від використання наявних ресурсів.

Водночас показник співвідношення процентної маржі до валового доходу (I_8) мав тенденцію до зниження із 63,06 % у 2023 р. до 57,46 % у 2025 р., обумовлюючи при цьому певне скорочення питомої ваги процентної маржі у формуванні валового доходу банку. Причинами такого зниження могли бути випереджальне зростання вартості залучених ресурсів, зміни процентної політики, а також підвищення ролі інших джерел доходу, насамперед комісійних і операційних надходжень. Таким чином, хоча банк зберігав високу прибутковість, структура його доходів ставала більш диверсифікованою.

Позитивною є і динаміка показника співвідношення непроцентних витрат до валового доходу (I_9), який у 2025 р. знизився до 51,63% порівняно з 53,93% у 2024 р. і 52,94% у 2023 р. (рисунок 2.5).

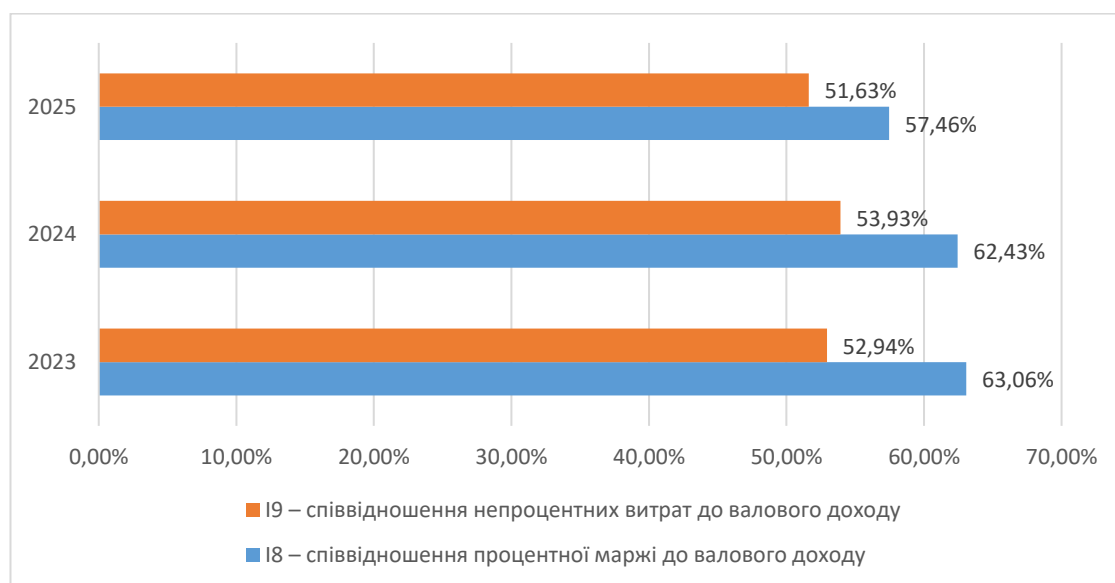


Рисунок 2.5 – Індикатори непроцентних витрат та процентної маржі ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр.

Примітка: розраховано автором на основі методики НБУ [2; 7; 17; 29-30] та даних комерційного банку представлених у [18].

Відповідно, досліджуваний комерційний банк дещо підвищив ефективність контролю за непроцентними витратами та покращив загальну операційну

результативність. Основними причинами такої зміни могли бути оптимізація адміністративних витрат, зростання масштабу діяльності та більш ефективне співвідношення між операційними витратами і доходами.

Показники ліквідності загалом свідчать про збереження належної спроможності банку виконувати свої зобов'язання. Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів (I_{10}) у 2025 р. становило 23,92%, що вище за рівень 2023 р., хоча й нижче, ніж у 2024 р. Така динаміка вказує на те, що після тимчасового підвищення частки ліквідних активів банк у 2025 р. частково переорієнтував ресурси в дохідніші активи. Разом із тим співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань (I_{11}) зростало протягом усього періоду із 85,72% до 89,6%, обумовлюючи при цьому деяке посилення спроможності банку покривати короткострокові зобов'язання ліквідними ресурсами. Зазначений факт є позитивною динамікою.

Найбільш неоднозначною є динаміка показника співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу (I_{12}), який зріс з 16,18% у 2023 р. до 47,95% у 2025 р. (рисунок 2.6).

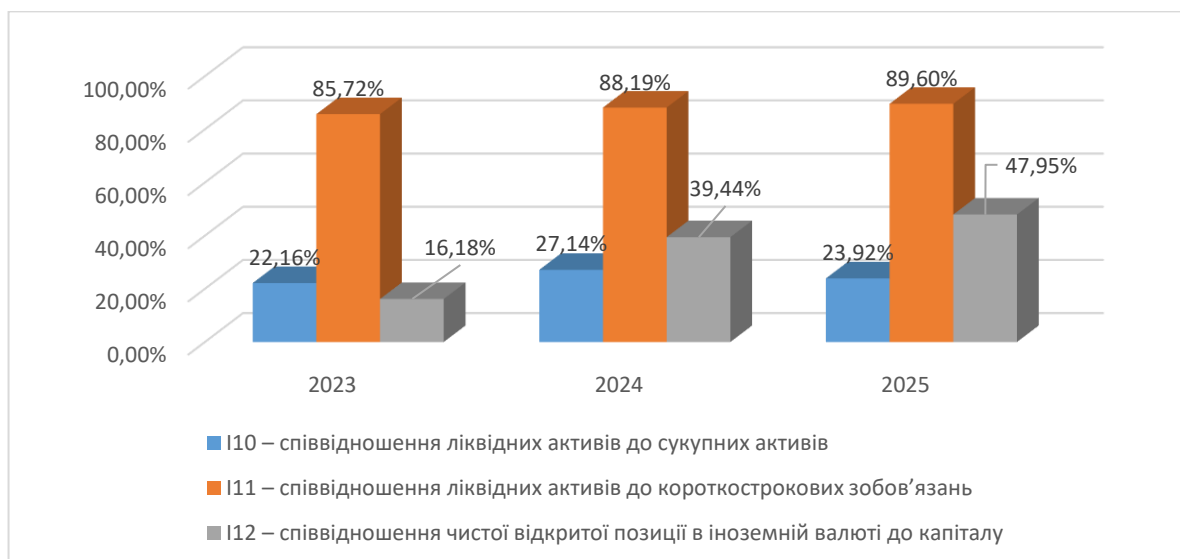


Рисунок 2.6 – Індикатори ліквідності активів та чистої відкритої позиції ПАТ «Акціонерний банк «Південний» за період 2023-2025 рр.

Примітка: розраховано автором на основі методики НБУ [2; 7; 17; 29-30] та даних комерційного банку представлених у [18].

Таке зростання означає підвищення валютної чутливості банку та збільшення потенційного впливу валютних коливань на його капітал. Причиною цього можуть бути активізація валютних операцій, зміни у структурі активів і зобов'язань в іноземній валюті, а також посилення ролі валютної складової у банківській діяльності. Незважаючи на загальне зміцнення стійкості банку, саме цей показник вказує на необхідність більш жорсткого контролю валютного ризику в подальшому.

Отже, узагальнення індикаторів оцінювання стійкості ПАТ «Акціонерний банк «Південний» дає підстави стверджувати, що упродовж 2023-2025 рр. банк суттєво зміцнив капітальну базу, підвищив прибутковість, покращив якість кредитного портфеля та зберіг належний рівень ліквідності. Водночас зниження частки процентної маржі у валовому доході та зростання відкритої валютної позиції свідчать про зміни у структурі доходів і підвищення значущості окремих ризикових факторів. У цілому динаміка досліджуваних індикаторів характеризує фінансовий стан банку як стійкий, проте такий, що потребує подальшого посилення контролю за валютним ризиком і підтримання збалансованості між дохідністю, ліквідністю та ризиковістю активних операцій.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ПАТ «АКЦІОНЕРНИЙ БАНК ПІВДЕННИЙ»

3.1 Впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту стійкості комерційного банку

У сучасних умовах нестабільності фінансового ринку, посилення макроекономічних дисбалансів, зростання кредитних, ринкових і ліквідних ризиків особливої актуальності набуває впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту забезпечення стійкості комерційного банку. Її практичне значення полягає у можливості комплексно оцінити чутливість банку до дії несприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників, своєчасно виявити проблеми та сформулювати управлінські рішення щодо підтримання фінансової стабільності. У зв'язку з цим доцільним є більш детальний розгляд сутності стрес-тестування, його аналітичних можливостей та ролі у системі ризик-менеджменту ПАТ «Акціонерний банк Південний».

Стрес-тестування доцільно трактувати як інструмент оцінювання можливих наслідків змін фінансового стану банку під впливом ризиків його діяльності з урахуванням імовірності настання потенційних несприятливих подій, при цьому воно поєднує кількісний і якісний напрями аналізу [11, с.125]. Кількісний аналіз орієнтований на вимірювання змін ключових макроекономічних і фінансових показників під впливом різних стрес-факторів. Якісний аналіз, своєю чергою, забезпечує моделювання та прогнозування можливих стрес-сценаріїв, визначення ймовірності їх реалізації, а також оцінювання достатності активів банку для покриття можливих втрат і обґрунтування комплексу заходів щодо зниження ризиків.

Основною метою стрес-тестування є оцінювання рівня ризиків і визначення спроможності банку протидіяти шоківим явищам на фінансовому ринку. Застосування стрес-тестування дає змогу ПАТ «Акціонерний банк Південний» виявити основні чинники ризику та загрози його фінансово-економічній безпеці; визначити можливі обсяги збитків як у цілому, так і за окремими видами активів у разі реалізації

екстремальних подій, а також оцінити здатність їх покриття; проаналізувати стан власного капіталу та ефективність застосовуваних підходів до управління ризиками; оцінити адекватність процесів роботи з проблемними активами і достатність сформованих резервів для компенсації можливих втрат; встановити рівень фінансової стійкості банку; сформуванати систему заходів, спрямованих на підтримання належного рівня безпеки банківської діяльності, забезпечення фінансової стабільності, зниження ризиковості та мінімізацію потенційних негативних наслідків [24, с.74-75].

Зважаючи на ті переваги, які забезпечує проведення стрес-тестування, вважаємо за необхідне розробку моделі його проведення з урахуванням кращих практик та нормативних вимог (рисунок 3.1).

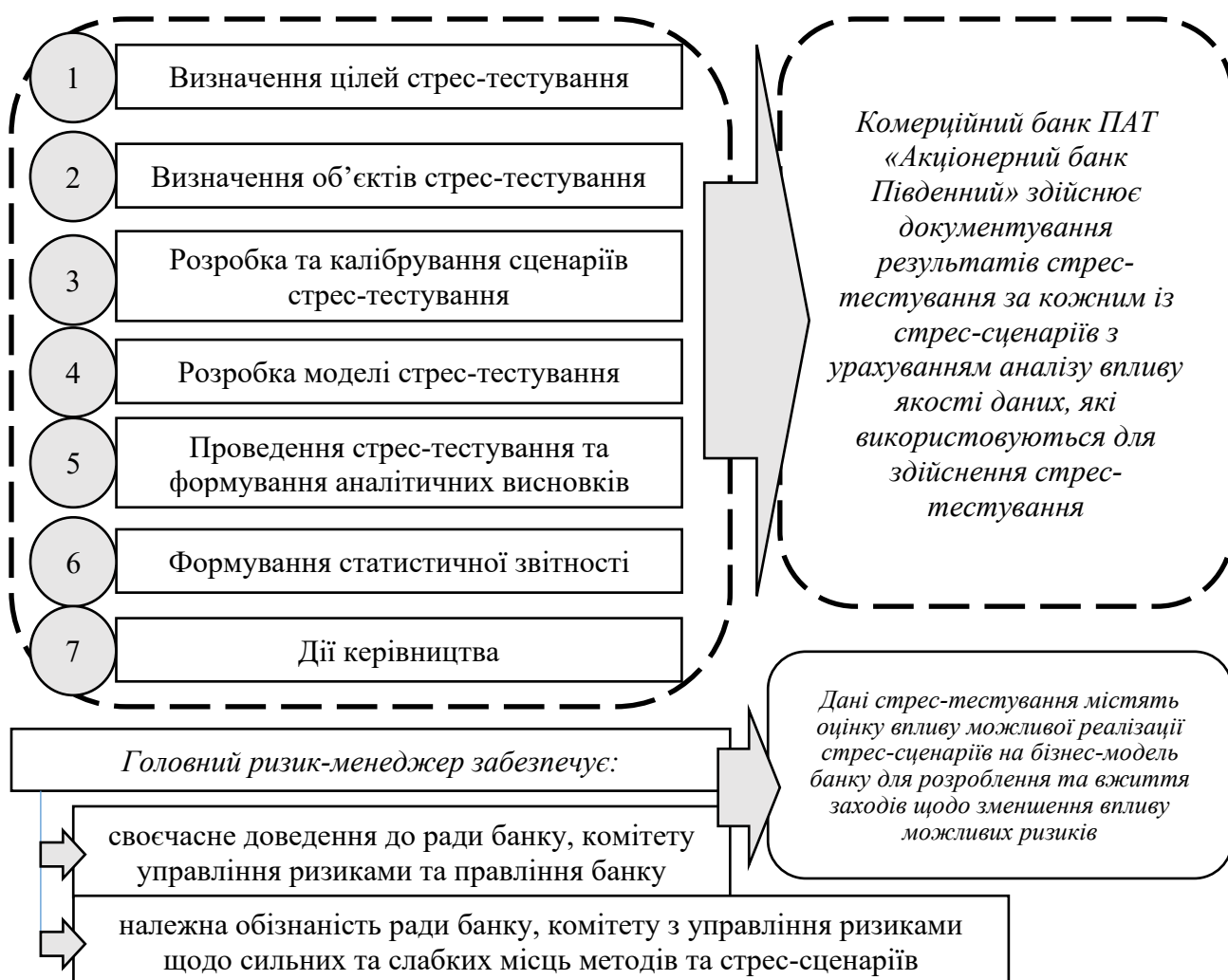


Рисунок 3.1 – Інтегрована модель формування системи стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк Південний»

Примітка: складено автором із урахуванням [24, с.95-97; 29].

Модель стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний» формується як послідовний багатокомпонентний процес, у межах якого поєднуються стратегічні цілі банку, ідентифікація об'єктів ризику, побудова сценаріїв, моделювання наслідків, аналітичне узагальнення результатів, їх документування та прийняття управлінських рішень. Такий підхід є особливо актуальним для банку, який належить до системно важливих, спеціалізується на обслуговуванні великого й середнього корпоративного бізнесу, операціях фінансування, супроводі зовнішньоекономічної діяльності та рішеннях з управління грошовими коштами клієнтів. Водночас у банку функціонує розвинена система управління ризиками на засадах трьох ліній захисту, із залученням Наглядової ради, Комітету з управління ризиками, Правління, CRO, підрозділу ризик-менеджменту, казначейства та внутрішнього аудиту.

Характеристику етапності формування моделі стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний» представимо у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Етапність формування інтегрованої моделі стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Етап	Зміст етапу	Специфіка для ПАТ «АБ «Південний»	Очікуваний результат
1	2	3	4
1. Визначення цілей стрес-тестування	Формулювання мети, завдань, горизонту оцінювання та ключових контрольних показників	Для банку доцільно акцентувати увагу на збереженні капіталу, ліквідності, прибутковості, безперервності обслуговування корпоративних клієнтів та стійкості ресурсної бази	Чітке визначення, що саме має перевірити стрес-тестування: капітал, ліквідність, якість активів, дохідність, здатність виконувати зобов'язання
2. Визначення об'єктів стрес-тестування	Ідентифікація сегментів бізнес-моделі, які є найбільш чутливими до шоків	Для банку ключовими об'єктами виступають кредитний портфель юридичних осіб, кошти корпоративних клієнтів, ліквідні активи, валютні операції, процентно-чутливі статті балансу, комісійні доходи від розрахунково-касового та ЗЕД-обслуговування	Формування переліку об'єктів, щодо яких будуть моделюватися втрати та відхилення

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
3. Розробка та калібрування сценаріїв	Побудова базового, помірно негативного та кризового сценаріїв; підбір параметрів шоку	Для банку доцільні сценарії воєнного загострення, погіршення платоспроможності корпоративних позичальників, впливу коштів клієнтів, девальвації, процентного шоку, порушення платіжної дисципліни в експортно-імпортних операціях	Набір реалістичних сценаріїв з визначеними шокowymi параметрами
4. Розробка моделі стрес-тестування	Вибір методів оцінювання: сценарний аналіз, аналіз чутливості, reverse stress testing; визначення алгоритму розрахунків	Для банку доцільно поєднати оцінку кредитних втрат, ліквідного розриву, впливу на процентний дохід, валютну позицію та нормативи капіталу; модель має враховувати якість даних	Побудована інтегрована модель, яка дозволяє оцінити сукупний ефект стресу на бізнес-модель
5. Проведення стрес-тестування та формування аналітичних висновків	Розрахунок наслідків стресу за кожним сценарієм, порівняння з допустимими межами, аналітична інтерпретація	Для банку важливо оцінити, як зміняться якість кредитного портфеля, резерви, чистий процентний дохід, ліквідність, запас капіталу та стійкість операційної моделі	Висновки щодо вразливих зон, граничних ризиків і потреби у захисних заходах
6. Формування статистичної звітності	Документування результатів, підготовка внутрішньої управлінської та аналітичної звітності	У банку результати мають фіксуватися окремо за кожним сценарієм із врахуванням оцінки якості даних, припущень, джерел інформації та чутливості підсумків до вхідних параметрів	Стандартизована звітність для Наглядової ради, КУР, Правління та профільних підрозділів
7. Дії керівництва	Прийняття рішень за результатами стрес-тесту та запуск коригувальних заходів	Для банку це може включати перегляд лімітів ризику, посилення вимог до позичальників, корекцію структури ліквідного буфера, оновлення плану фондування, резервування, капітального планування та Плану відновлення діяльності	Трансформація результатів стрес-тестування у конкретні управлінські рішення

Примітка: узагальнено за офіційними матеріалами банку [18].

Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» така логіка є обґрунтованою з огляду на його корпоративну спеціалізацію, статус системно важливого банку, наявність розвиненої системи ризик-менеджменту, практику розгляду профілю ризиків і результатів стрес-тестування, а також зв'язок з Планом відновлення

діяльності. На першому етапі визначення цілей стрес-тестування має бути підпорядковане не лише оцінці потенційних втрат, а й перевірці стійкості ключових елементів бізнес-моделі банку. Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» це означає орієнтацію на підтримання достатнього рівня капіталу, ліквідності та стабільності обслуговування корпоративного сегмента, який є базовим для його ринкового позиціонування.

Другий етап передбачає визначення об'єктів стрес-тестування. З огляду на бізнес-профіль банку, доцільно виділити кредитний портфель юридичних осіб, депозитну базу корпоративних і роздрібних клієнтів, портфель ліквідних активів, процентно-чутливі позиції, валютні експозиції, а також комісійні потоки, пов'язані з розрахунковим обслуговуванням і зовнішньоекономічними операціями. Саме ці компоненти найбільш повно відображають чутливість його бізнес-моделі до макрофінансових шоків.

Третій етап полягає у розробці та калібруванні сценаріїв. Оскільки діяльність банку відбувається в умовах воєнних ризиків, коливань валютного курсу, зміни процентного середовища та нерівномірної платоспроможності позичальників, сценарії мають відображати як стандартні, так і кризові умови.

При цьому сценарне моделювання доцільно вибудовувати навколо тих ризиків, які фактично перебувають у полі моніторингу банку: кредитного, ліквідності, процентного ризику банківської книги та ринкового ризику. Сценарні блоки стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний» представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Сценарні блоки стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «АБ «Південний»

Напрямок стресу	Основні шоківі фактори	Основні показники оцінювання	Специфіка для банку
1	2	3	4
Кредитний стрес	зниження платоспроможності корпоративних клієнтів, погіршення якості застави, зростання прострочення	частка проблемних активів, витрати на резерви, очікувані кредитні втрати, навантаження на капітал	особливо важливий через концентрацію на великому та середньому бізнесі

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4
Ліквідний стрес	відплив коштів клієнтів, ускладнення доступу до міжбанківського резервування, зростання вартості ресурсів	ліквідний розрив, обсяг високоліквідних активів, запас буфера ліквідності, здатність виконувати поточні зобов'язання	критичний з огляду на вагому роль коштів клієнтів у ресурсній базі та необхідність щоденного контролю ліквідності
Процентний стрес	різка зміна ринкових ставок, переоцінка процентно-чутливих активів і зобов'язань	чистий процентний дохід, процентна маржа, вплив на економічну вартість банківської книги	важливий для банку з активними операціями фінансування та значним обсягом процентних статей
Валютний/ринковий стрес	девальвація, курсові коливання, зміна вартості цінних паперів	результат від переоцінки, вплив на капітал, чутливість валютної позиції та інвестиційного портфеля	актуальний з огляду на ЗЕД-орієнтованість частини клієнтської бази
Операційний стрес	перебої в операційній діяльності, ІТ-збої, кіберризик, порушення безперервності сервісу	рівень втрат, тривалість збоїв, відновлюваність критичних процесів	важливий через цифрові канали та потребу безперервного обслуговування клієнтів
Комбінований стрес	одночасне погіршення кредитної якості, ліквідності, валютного середовища та доходності	інтегральний вплив на капітал, ліквідність, прибутковість і стійкість бізнес-моделі	найбільш релевантний для оцінювання загальної стійкості банку в кризових умовах

Примітка: авторська розробка з урахуванням профілю діяльності банку та його системи ризик-менеджменту [18].

Офіційні матеріали банку підтверджують, що в управлінській практиці вже розглядаються профілі кредитного, ліквідного, процентного ризику банківської книги та ринкового ризику, а казначейство разом із підрозділом ризик-менеджменту регулярно проводить стрес-тестування ліквідності за стандартними та несприятливими сценаріями.

Четвертий етап передбачає розробку моделі стрес-тестування. У випадку ПАТ «Акціонерний банк «Південний» така модель має бути інтегрованою, тобто поєднувати оцінювання кредитних втрат, впливу ресурсної бази, зміни вартості резервування, процентної чутливості, впливу на ринкові позиції та на запас

капіталу. При цьому, результати стрес-тестування повинні документуватися окремо за кожним сценарієм із врахуванням аналізу якості даних.

П'ятий етап охоплює безпосереднє проведення розрахунків і формування аналітичних висновків. На цьому етапі банк повинен не просто зафіксувати погіршення окремих показників, а встановити причинно-наслідкові зв'язки між стрес-фактором і реакцією бізнес-моделі: як змінюється якість портфеля, як зростає навантаження на резерви, наскільки погіршується ліквідна позиція, яким є вплив на капітал та прибутковість [29, с.137]. Саме такий аналітичний підхід перетворює стрес-тестування з формального інструменту на підґрунтя для управлінських рішень.

Шостий етап пов'язаний із формуванням статистичної та управлінської звітності. Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» це має особливе значення, оскільки управління ризиками здійснюється в межах чітко структурованої системи управління, а інформація про ризики та відповідні висновки повинна надходити до Наглядової ради, Комітету з управління ризиками та Правління у встановленому форматі. Відповідний розподіл функцій у моделі стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «АБ «Південний» представимо у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Розподіл функцій у моделі стрес-тестування бізнес-моделі ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Учасник процесу	Основні функції у стрес-тестуванні	Практичне значення
1	2	3
Наглядова рада	визначення підходів до ризик-апетиту, розгляд звітності про ризики, контроль ефективності системи управління ризиками	забезпечує стратегічний нагляд і прийняття рішень на рівні корпоративного управління
Комітет з управління ризиками	попередній розгляд профілю ризиків, результатів стрес-тестування, планів і бюджетів ризик-функції	узгоджує результати стрес-тестів із політикою ризик-апетиту та внутрішніми документами
Правління	організація впровадження системи ризик-менеджменту, затвердження внутрішніх процедур, реалізація коригувальних заходів	трансформує аналітичні висновки у практичні рішення
Головний ризик-менеджер (CRO)	координація методики, ескалація ризиків, доведення результатів до органів управління, оцінка сильних і слабких сторін сценаріїв і методів	забезпечує методичну цілісність і комунікацію результатів

Продовження табл. 3.3

1	2	3
Департамент ризик-менеджменту	розробка моделі, розрахунки, аналіз сценаріїв, підготовка звітів	виконує основну аналітичну роботу
Внутрішній аудит	перевірка якості процесу, оцінка його ефективності та реалістичності пов'язаних планів реагування	підтверджує надійність і дієвість усієї системи

Примітка: узагальнено за офіційними матеріалами банку [18].

У даного банку слід відзначити важливу роль Наглядової ради, Правління, CRO, Комітету з управління ризиками, а також принцип трьох ліній захисту, регулярний розгляд звітів про профіль ризиків і результатів стрес-тестування і регулярна участь внутрішнього аудиту в оцінці реалістичності Плану відновлення діяльності.

Практичне впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування у ПАТ «Акціонерний банк «Південний» доцільно здійснювати на основі міжфункціональної взаємодії ключових підрозділів банку. Загальну координацію процесу має забезпечувати Головний ризик-менеджер банку, оскільки саме CRO відповідає за методичну цілісність системи управління ризиками, організацію стрес-тестування, доведення його результатів до органів управління та формування пропозицій щодо коригувальних дій. Безпосереднім виконавцем аналітичної частини впровадження має виступати Департамент ризик-менеджменту, який відповідатиме за розроблення сценаріїв, побудову моделей оцінювання кредитного, ліквідного, процентного, валютного та операційного ризиків, проведення розрахунків і підготовку управлінської звітності.

До процесу впровадження також доцільно залучити Казначейство банку, яке забезпечуватиме оцінювання ліквідної позиції, процентного ризику та ресурсної бази; Фінансово-аналітичний департамент, відповідальний за прогнозування впливу стрес-сценаріїв на прибутковість, капітал і фінансові результати; ІТ-департамент, який забезпечить автоматизацію збору, обробки та візуалізації даних; Службу внутрішнього аудиту, яка здійснюватиме незалежну перевірку якості моделі, достовірності вхідних даних і реалістичності припущень. Остаточне затвердження результатів стрес-тестування, лімітів ризику, планів реагування та коригувальних заходів має здійснюватися Правлінням банку, Комітетом з управління ризиками та Наглядовою радою.

Сьомий етап пов'язаний із діями керівництва за результатами проведеного стрес-тестування. Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» цей етап має завершуватися не лише констатацією рівня вразливості, а й впровадженням конкретних заходів: переглядом лімітів, уточненням кредитної політики щодо окремих сегментів позичальників, посиленням ліквідного буфера, коригуванням плану резервування, актуалізацією резервної політики, капітального планування та заходів Плану відновлення діяльності. Саме на цій стадії реалізується управлінська цінність інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту забезпечення стійкості банку.

Упровадження інтегрованої моделі стрес-тестування потребує не лише організаційного та методичного забезпечення, а й відповідного ресурсного обґрунтування. Оскільки у ПАТ «Акціонерний банк «Південний» уже функціонує система ризик-менеджменту та окремі елементи стрес-тестування, запропоновані витрати мають не капітально-створювальний, а переважно інтеграційний характер (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 – Орієнтовні витрати на впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування у ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Напрямок витрат	Зміст робіт	Сума, тис. грн
Методичне доопрацювання моделі	Розроблення сценаріїв, опис методики, визначення контрольних показників і порогових значень	350
Залучення зовнішніх консультантів	Перевірка коректності припущень, тестування сценаріїв, незалежна оцінка методики	450
Автоматизація розрахунків і створення аналітичних панелей	Налаштування модулів розрахунку, формування dashboard-звітності для CRO, Правління та Наглядової ради	850
Інтеграція даних між підрозділами	Об'єднання даних кредитного портфеля, ліквідності, валютної позиції, капіталу та прибутковості	620
Доопрацювання ІТ-інфраструктури та кіберзахисту	Налаштування безпечного зберігання даних, резервного копіювання та контролю доступу	420
Навчання працівників	Підготовка працівників ризик-менеджменту, казначейства, фінансового департаменту та внутрішнього аудиту	180
Пілотне тестування і внутрішній аудит	Проведення тестового запуску, усунення помилок, перевірка якості результатів	230
Резерв непередбачених витрат	Покриття додаткових витрат на адаптацію моделі	200
Разом		3300

Примітка: розраховано автором.

Загальна вартість впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування може становити орієнтовно 3300 тис. грн., найбільшу частку витрат доцільно спрямувати на автоматизацію розрахунків, інтеграцію даних і формування аналітичної звітності. Очікуваний ефект від упровадження інтегрованої моделі стрес-тестування (таблиця 3.5) проявлятиметься не лише у прямому фінансовому результаті, а й у підвищенні якості управління ризиками, своєчасному виявленні проблемних активів, оптимізації ліквідного буфера, зниженні валютної чутливості та підвищенні обґрунтованості капітального планування.

Таблиця 3.5 – Очікуваний економічний ефект від упровадження інтегрованої моделі стрес-тестування

Джерело економічного ефекту	Очікуваний результат	Орієнтовний річний ефект, тис. грн
Зниження кредитного ризику	Раніше виявлення проблемних позичальників і зменшення потреби у додатковому резервуванні	1400
Оптимізація ліквідного буфера	Раціональніше розміщення частини ліквідних активів без втрати платоспроможності	850
Контроль валютної позиції	Зменшення потенційних втрат від валютних коливань через оперативне коригування відкритої позиції	900
Автоматизація звітності	Скорочення трудомісткості підготовки управлінських і ризик-звітів	420
Покращення капітального планування	Зниження ризику неефективного використання капіталу та своєчасна підготовка планів реагування	650
Підвищення операційної стійкості	Зменшення втрат від затримок у реагуванні на кризові сценарії	480
Разом очікуваний річний ефект		4700

Примітка: розраховано автором.

Отже, за умови орієнтовних витрат на впровадження моделі у розмірі 3300 тис. грн та очікуваного річного економічного ефекту 4700 тис. грн, термін окупності запропонованих заходів становитиме:

$$\text{Термін окупності} = 3300 / 4700 = 0,70 \text{ року, тобто орієнтовно 8-9 місяців.}$$

Це свідчить про економічну доцільність упровадження інтегрованої моделі стрес-тестування, оскільки очікуваний річний ефект перевищує початкові витрати на 1400 тис. грн, а модель може забезпечити не лише фінансовий результат, а й підвищення управлінської стійкості банку.

Отже, інтегрована модель стрес-тестування у ПАТ «Акціонерний банк «Південний» формується як завершений цикл із семи взаємопов'язаних етапів: від постановки цілей до прийняття управлінських рішень. Її специфіка для цього банку полягає у поєднанні корпоративної орієнтації бізнес-моделі, високої чутливості до кредитних і ліквідних шоків, значення валютно-процентних факторів, а також інституційної вбудованості стрес-тестування в систему корпоративного управління, ІСААР, внутрішній контроль і План відновлення діяльності.

Це, у свою чергу, забезпечує підвищення обґрунтованості управлінських рішень, своєчасне виявлення потенційних зон вразливості та формування превентивних заходів, спрямованих на підтримання фінансової стійкості, безперервності діяльності й адаптивності ПАТ «Акціонерний банк «Південний» до дії внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих чинників.

3.2 Зміцнення стійкості комерційного банку через використання інструментарію мобільного банкінгу

У сучасних умовах цифровізації фінансових послуг, зростання конкуренції на банківському ринку та зміни поведінкових моделей клієнтів особливого значення набуває використання інструментарію мобільного банкінгу як одного з ключових чинників зміцнення стійкості комерційного банку. Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» розвиток мобільного банкінгу є важливим не лише з позицій розширення спектра дистанційних послуг, а й у контексті підвищення операційної безперервності, зміцнення клієнтської лояльності, розширення каналів комунікації та забезпечення більшої гнучкості банківської бізнес-моделі в умовах нестабільного зовнішнього середовища. З огляду на це важливого значення має інтегрування інструментів мобільного банкінгу у

діяльність банківської установи в контексті підвищенні адаптивності, конкурентоспроможності та фінансової стійкості досліджуваного банку.

Мобільний банкінг – це система, що дає можливість управляти власними безготівковими коштами за допомогою мобільного телефону, смартфона або планшетного комп'ютера. Зазначена послуга у банках представлена у вигляді додатків для планшетів і смартфонів з операційними системами iOS, Android та Windows Phone [3, с.46].

Основні переваги реалізації мобільного банкінгу для клієнтів ПАТ «Акціонерний банк «Південний» полягають у наступному (рисунок 3.2).



Рисунок 3.2 – Основні переваги реалізації мобільного банкінгу для клієнтів ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Примітка: складено автором на основі [17].

Отже, наведені на рисунку переваги мобільного банкінгу свідчать про те, що його використання у діяльності ПАТ «Акціонерний банк «Південний» є важливим інструментом підвищення якості банківського обслуговування, розширення

доступності фінансових послуг і зміцнення ринкових позицій банку. Цілодобовий доступ до операцій, швидкість здійснення платежів, зручність дистанційного управління рахунками, високий рівень безпеки, автоматизація регулярних операцій, мультифункціональність застосунку та економічна привабливість для користувачів формують додаткову цінність банківських послуг для клієнтів і підвищують рівень їх задоволеності.

У практичному вимірі впровадження та розвиток системи мобільного банкінгу дає змогу ПАТ «Акціонерний банк «Південний» посилити клієнтоорієнтованість бізнес-моделі, скоротити навантаження на відділення, підвищити оперативність надання послуг, оптимізувати окремі операційні процеси та стимулювати зростання обсягів безготівкових операцій. Крім того, мобільний банкінг виступає чинником зміцнення конкурентоспроможності, оскільки забезпечує безперервність взаємодії з клієнтами, сприяє розширенню клієнтської бази, підвищує адаптивність банку до умов цифровізації фінансового ринку. Таким чином, розвиток системи мобільного банкінгу доцільно розглядати не лише як технологічне оновлення сервісів, а як стратегічний напрям зміцнення фінансової стійкості, операційної ефективності та довгострокової стабільності банку.

В контексті підвищення фінансової стійкості запропонуємо проєкт використання інструментів мобільного банкінгу ПАТ «Акціонерний банк «Південний» у контексті забезпечення стійкості банківської установи. Метою такого проєкту є не лише розширення цифрових каналів обслуговування клієнтів, а й посилення фінансової стійкості банку за рахунок зростання комісійних доходів, зниження операційних витрат, розширення стабільної ресурсної бази, мінімізації операційних і шахрайських ризиків, а також підвищення адаптивності бізнес-моделі до нестабільних умов функціонування.

У цьому контексті мобільний банкінг слід розглядати як інструмент, що формує додатковий запас стійкості через цифровізацію ключових банківських процесів, скорочення залежності від фізичної мережі обслуговування та покращення якості взаємодії з клієнтами.

На першому етапі доцільно визначити перелік інструментів мобільного

банкінгу, впровадження яких матиме найбільший вплив саме на стійкість ПАТ «Акціонерний банк «Південний». У таблиці 3.6 подано пропонований склад таких інструментів та обґрунтовано їх функціональне значення.

Таблиця 3.6 – Проектні інструменти мобільного банкінгу ПАТ «Акціонерний банк «Південний» та їх значення для забезпечення стійкості банку

Інструмент мобільного банкінгу	Зміст інструменту	Очікуваний вплив на стійкість банку
Модуль дистанційної ідентифікації та відкриття рахунків (eKYC - electronic Know Your Customer)	онлайн-реєстрація клієнтів, верифікація особи, відкриття рахунків і карткових продуктів без відвідування відділення	розширення клієнтської бази, зростання залишків на рахунках, зниження навантаження на відділення
Платіжно-транзакційний модуль	P2P-перекази, платежі за реквізитами, QR-платежі, шаблони операцій, автоплатежі	зростання комісійних доходів, підвищення частки безготівкових операцій, стабілізація грошових потоків
Депозитно-ощадний модуль	відкриття та пролонгація депозитів, накопичувальні рахунки, персоналізовані пропозиції щодо заощаджень	посилення стабільності ресурсної бази, зниження ризиків ліквідності, збільшення строкових коштів клієнтів
Кредитний модуль з попередньо схваленими пропозиціями	подання заявки, скоринг, встановлення кредитних лімітів, контроль погашення через застосунок	зростання процентних та комісійних доходів, розширення цифрових продажів, підвищення керованості кредитного процесу
Модуль безпеки та антифроду	біометрична автентифікація, push-підтвердження операцій, контроль пристроїв, сповіщення про підозрілі дії	зниження операційних і шахрайських втрат, посилення довіри клієнтів, підвищення безперервності функціонування
CRM-модуль персоналізованих пропозицій і комунікацій	аналітика клієнтської поведінки, push-сповіщення, крос-продажі, програми лояльності, нагадування	утримання клієнтів, зростання частоти користування застосунком, збільшення доходів на одного клієнта

Примітка: самостійна розробка автора із урахуванням [3; 17].

Як видно з таблиці 3.6, запропоновані інструменти мають не лише сервісне, а й безпосереднє фінансово-стабілізаційне значення. Для ПАТ «Акціонерний банк «Південний» найбільш вагомими з позиції забезпечення стійкості є депозитно-

ощадний модуль, платіжно-транзакційний функціонал і модуль безпеки, оскільки саме вони прямо впливають на ліквідність, стабільність комісійних надходжень та зменшення потенційних втрат.

Водночас модулі eKYC, кредитування та CRM-персоналізації формують основу для зростання клієнтської бази, підвищення інтенсивності користування цифровими послугами та посилення конкурентних позицій банку.

Наступним етапом є оцінювання витрат, необхідних для впровадження зазначених інструментів. Для дослідження витрат пов'язаних із інтегруванням інструментів мобільного банкінгу доцільно використати проєктний підхід до кошторисного оцінювання, що дає змогу визначити орієнтовний обсяг інвестицій у розробку, інтеграцію, тестування та запуск відповідних цифрових рішень. Узагальнення таких витрат подано в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7 – Орієнтовні витрати на впровадження інструментів мобільного банкінгу ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Напрямок витрат	Зміст витрат	Сума, млн. грн
Впровадження модуля eKYC	розробка функціоналу дистанційної ідентифікації, інтеграція з базами верифікації, тестування	1950
Розширення платіжно-транзакційного модуля	QR-платежі, шаблони, автоплатежі, оптимізація швидких переказів	1450
Впровадження депозитно-ощадного модуля	відкриття депозитів онлайн, накопичувальні продукти, персоналізація умов	850
Впровадження кредитного модуля	скоринг, автоматизоване прийняття рішень, цифровий супровід погашення	1600
Впровадження модуля безпеки та антифроду	біометрія, device control, push-підтвердження, моніторинг підозрілих операцій	2250
CRM-модуль і персоналізовані комунікації	аналітика клієнтів, push-розсилки, персональні пропозиції, програми лояльності	1150
Інтеграція з внутрішніми системами банку	взаємодія з АБС, CRM, картковим процесингом, каналами звітності	1050
Навчання персоналу та маркетинговий запуск	навчання співробітників, інформаційна підтримка, промокампанія запуску	650
Разом		10950

Примітка: самостійна розробка автора із урахуванням [12-13].

Дані таблиці 3.5 свідчать, що загальний обсяг проектних витрат на впровадження запропонованих інструментів мобільного банкінгу становить 10950 млн. грн. Найбільш витратними напрямками є впровадження модуля безпеки та антифроду, а також створення функціоналу дистанційної ідентифікації та кредитного модуля. Це є цілком обґрунтованим, оскільки саме зазначені компоненти формують базовий рівень захищеності, надійності та контрольованості цифрових операцій, без яких довгострокове посилення стійкості банку є неможливим. Для обґрунтування доцільності впровадження запропонованого проекту необхідно оцінити очікуваний економічний ефект. Відповідні прогнозні результати наведено в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Прогнозований економічний ефект від впровадження інструментів мобільного банкінгу ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Джерело економічного ефекту	Характер очікуваних змін	Річний економічний ефект, млн. грн	Вплив на фінансову стійкість банку
Зростання комісійних доходів від цифрових платежів і переказів	збільшення кількості платіжних операцій та частоти використання мобільного застосунку	4200	формування стабільного джерела непроцентних доходів
Скорочення витрат на обслуговування клієнтів у відділеннях	перенесення частини операцій у дистанційний канал, зниження навантаження на персонал і фронт-офіси	3100	підвищення операційної ефективності та зниження витратного тиску
Здешевлення ресурсної бази за рахунок зростання залишків на поточних і ощадних рахунках	активізація використання застосунку, залучення клієнтських залишків, часткове зниження потреби в дорожчому резервуванні	1750	зміцнення ліквідності та підвищення стабільності резервування
Додаткові процентні та комісійні доходи від цифрових кредитних і депозитних продуктів	крос-продажі, персоналізовані пропозиції, автоматизація обслуговування	2400	диверсифікація доходної бази та посилення прибутковості
Зниження втрат від шахрайських і операційних інцидентів	посилення біометричного захисту, антифрод-моніторинг, підтвердження операцій у застосунку	1300	зменшення ризикових втрат і підвищення надійності цифрового каналу
Разом річний прямиий економічний ефект		12750	

Примітка: самостійні розрахунки автора.

Отримані в таблиці 3.8 результати дають підстави стверджувати, що впровадження запропонованих інструментів мобільного банкінгу є економічно доцільним і стратегічно виправданим для ПАТ «Акціонерний банк «Південний».

За умови загального обсягу витрат у 10950 млн. грн прогнозований річний прямий економічний ефект становитиме 12750 млн. грн. Відповідно, вже на перший рік реалізації проєкту ПАТ «Акціонерний банк «Південний» може отримати чистий позитивний результат у розмірі 1800 млн. грн, а орієнтовний строк окупності інвестицій становитиме близько 10,3 місяця (таблиця 3.9).

Таблиця 3.9 – Розрахунок економічної ефективності впровадження інструментів мобільного банкінгу в ПАТ «Акціонерний банк «Південний»

Показник	Формула розрахунку	Розрахунок	Значення
Загальний обсяг витрат на впровадження	(B)	–	10950 млн. грн
Прогнозований річний прямий економічний ефект	(E)	–	12750 млн. грн
Чистий економічний результат	(ЧЕР = E - B)	=12750 – 10950 =	1800 млн. грн
Коефіцієнт економічної ефективності	$K_e = E/B$	=12750/10950 =	1,16
Рентабельність інвестицій	$R = \text{ЧЕР}/B \times 100\%$	=1800/10950 × 100% =	16,44%
Орієнтовний строк окупності інвестицій	$T = B/E \times 12 \text{ міс}$	=10950/12750 × 12 міс. =	10,3 місяця

Примітка: самостійні розрахунки автора.

Водночас наведений розрахунок не враховує непрямих вигід, які для банку є не менш важливими, а саме: підвищення лояльності клієнтів, розширення цифрової присутності, зміцнення репутації інноваційного банку та зменшення залежності від фізичної інфраструктури обслуговування.

У контексті забезпечення фінансової стійкості особливо значущим є те, що впровадження системи мобільного банкінгу дозволяє ПАТ «Акціонерний банк «Південний» одночасно впливати на кілька критичних параметрів стабільності. По-перше, за рахунок розвитку дистанційних платіжних сервісів і персоналізованих продуктів посилюється стабільність комісійних надходжень, що знижує надмірну залежність від окремих процентних джерел доходу. По-друге, впровадження

депозитно-ощадного функціоналу та eKYC створює передумови для розширення клієнтської бази і зростання залишків на рахунках, що сприяє зміцненню ліквідної позиції банку. По-третє, посилення цифрової безпеки забезпечує скорочення потенційних втрат від шахрайства та операційних збоїв. По-четверте, перенесення операцій у мобільний канал підвищує операційну ефективність і сприяє оптимізації витрат, що відображається на показниках прибутковості та стійкості банку.

Отже, запропонований проєкт інтегрування інструментів мобільного банкінгу ПАТ «Акціонерний банк «Південний» доцільно розглядати як один із пріоритетних напрямів зміцнення стійкості банківської установи. Його реалізація забезпечить не лише технологічне оновлення клієнтського сервісу, а й формування додаткових переваг у сфері ліквідності, доходності, операційної ефективності та ризикозахищеності. Загалом упровадження визначених інструментів сприятиме підвищенню адаптивності банку до змін зовнішнього середовища, зміцненню його конкурентних позицій та створенню більш стабільної фінансової основи для подальшого розвитку.

РОЗДІЛ 4

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

4.1 Ризик як кількісна оцінка небезпек

Ризик доцільно трактувати як міру або ступінь небезпеки, відображаючи при цьому розрахункову кількісну оцінку ймовірного обсягу шкоди (збитку), завданої комерційному банку у разі настання небажаної події чи виникнення несприятливої ситуації. До таких подій можуть належати війни, катастрофи, політичні, фінансово-економічні та інші кризові явища. Отже, ризик у цьому контексті виступає кількісним відображенням потенційної загрози інтересам комерційної установи, що формується внаслідок можливого настання відповідних деструктивних подій.

Реалізація ризику зумовлює виникнення певної шкоди, рівень якої потребує об'єктивного оцінювання. Найбільш універсальним кількісним підходом до визначення шкоди є вартісний метод, відповідно до якого шкоду (E) виражають у грошовому еквіваленті. Водночас другою важливою характеристикою небезпеки є частотна ймовірність її прояву (p), яка відображає можливість настання небажаної події протягом певного періоду часу [10, с.91].

Частотна ймовірність прояву небезпеки в подальшому просто частота прояву небезпеки (p), визначається як відношення кількості подій з певними наслідками (n) до максимально можливої їх кількості (N) за конкретний період часу [26]:

$$p = \frac{n}{N}, \quad (4.1)$$

Комплексною оцінкою небезпеки є ризик (R), який визначається як добуток частоти прояву небезпеки на шкоду, яку вона завдає [26].

$$R = p \times E, \quad (4.2)$$

Оскільки ймовірність – це величина безрозмірна, то виходить, що одиниці

вимірювання ризику і потенційної шкоди повинні бути однакові.

Якщо ми говоримо про визначення шкоди (E) у грошовому еквіваленті, то це безумовно буде грошова одиниця, якщо про небезпеку іонізуючого опромінення, то ризик буде визначатися в одиницях виміру поглинутої дози, якщо про небезпеку повені, то в одиницях виміру площини залитої водою території і інше.

Також для кількісної оцінки небезпеки допускається можливість умовного прийняття $E=1$ і використання так званого коефіцієнту індивідуального ризику. Необхідно зазначити, що наведена формула дозволяє розрахувати величину як загального, так і групового та індивідуального ризику.

При оцінці загального ризику величина N визначає максимальну кількість усіх подій, а при оцінці групового та індивідуального ризику – відповідно максимальну кількість подій у конкретній групі, що вибрана із загальної кількості за певною ознакою, або максимальну кількість подій для одного індивіда.

В групу можуть входити люди, що належать до однієї професії, віку, статі; групу можуть складати також транспортні засоби одного типу; один клас суб'єктів господарської діяльності тощо.

На підставі аналізу ризику та його кількісної оцінки здійснюється управління ризиком. Управління ризиком – це процес прийняття рішень і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення мінімально можливого ризику. Мета управління ризиком – завчасне передбачення (прогнозування) ризику, виявлення чинників, що впливають на ситуацію, вживання відповідних заходів щодо їхнього відповідного впливу [10, с.44].

Управління ризиком – це інтерактивний процес з чітко визначеними етапами:

- виявлення та ідентифікація небезпек (ситуацій), які можуть призвести до небажаних результатів;
- аналіз і оцінка ризику небезпек (визначається ймовірність та рівень ризику);
- моніторинг і прогнозування розвитку небезпек;
- оцінка можливих наслідків небезпек;
- розробка заходів і засобів щодо мінімізації наслідків небезпеки.

Узагальнюючи основні результати дослідження, слід відзначити, що ризик є інтегральною кількісною характеристикою небезпеки, яка поєднує імовірність настання несприятливої події та масштаб можливих втрат, завданих об'єкту дослідження. Саме тому його оцінювання має важливе методологічне та прикладне значення, оскільки створює підґрунтя для своєчасного виявлення загроз, обґрунтування управлінських рішень і вибору дієвих інструментів запобігання або мінімізації негативних наслідків. Застосування кількісного підходу до оцінювання ризику дає змогу не лише формалізувати рівень небезпеки, а й забезпечити порівнюваність різних ризикових ситуацій, визначити пріоритетність реагування та сформувати ефективну систему управління ризиками на засадах превентивності, адаптивності та обґрунтованості.

4.2 Проведення інструктажів з охорони праці

Проведення інструктажів з питань охорони праці в банку ПАТ «Акціонерний банк Південний» здійснюється відповідно до вимог НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці», затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511. Зазначений нормативний акт визначає організаційні засади навчання, проведення інструктажів і перевірки знань працівників з питань охорони праці, які є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання, у тому числі для установ банківського сектору.

Умовою належного функціонування системи охорони праці в комерційному банку є обов'язкове проходження інструктажів усіма працівниками під час прийняття на роботу та в процесі виконання трудових обов'язків. Така вимога поширюється не лише на штатних працівників банку, а й на осіб, які проходять стажування, виробничу практику, професійне навчання, а також на працівників інших організацій, які залучаються до виконання робіт у приміщеннях банку.

Організація навчання, проведення інструктажів та перевірки знань з питань охорони праці покладається на роботодавця і здійснюється за його рахунок.

Перевірка знань працівників проводиться комісією, персональний склад якої затверджується наказом керівника банківської установи. Водночас чинними нормами забороняється допуск до роботи осіб, які не пройшли належного навчання, інструктажу та перевірки знань з питань охорони праці.

У практиці ПАТ «Акціонерний банк Південний» реалізуються всі передбачені законодавством види інструктажів, а саме: вступний, первинний, повторний, позаплановий і цільовий. Кожен із них має чітко визначене призначення, категорії осіб, щодо яких проводиться, та умови застосування. Вступний інструктаж проводиться з усіма особами, які приймаються на постійну або тимчасову роботу в банк, незалежно від посади, стажу роботи та рівня кваліфікації, а також із практикантами, стажистами, представниками підрядних організацій і, за потреби, іншими особами, які перебуватимуть у банку та братимуть участь у його діяльності. Метою такого інструктажу виступає ознайомлення з основними вимогами безпеки праці, правилами внутрішнього трудового розпорядку, діями у разі виникнення аварійних ситуацій, пожежної небезпеки або загроз для працівників і клієнтів банку [26, с.64].

Первинний інструктаж у банку проводиться безпосередньо на робочому місці до початку самостійного виконання працівником своїх посадових обов'язків. Він є обов'язковим для новоприйнятих працівників, осіб, переведених з іншого структурного підрозділу, відряджених працівників, а також для тих, хто виконуватиме нові види робіт. У банківській діяльності такий інструктаж має особливе значення, оскільки дозволяє врахувати специфіку конкретного робочого місця, умови праці в операційних, адміністративних чи технічних підрозділах, правила безпечного користування оргтехнікою, електрообладнанням, засобами зв'язку, а також порядок дій у разі нештатних ситуацій.

Повторний інструктаж у ПАТ «Акціонерний банк Південний» проводиться з метою систематичного поновлення знань працівників щодо вимог охорони праці та закріплення навичок безпечної поведінки на робочому місці. Періодичність його проведення визначається вимогами нормативно-правових актів та внутрішніми документами банку, однак не може бути меншою, ніж це передбачено

законодавством: не рідше одного разу на три місяці для робіт з підвищеною небезпекою та не рідше одного разу на шість місяців для інших видів робіт. Хоча банківська діяльність переважно не належить до виробничо небезпечних сфер, проведення повторних інструктажів є необхідним елементом підтримання належного рівня трудової дисципліни, виробничої безпеки та готовності персоналу до реагування на можливі ризики.

Позаплановий інструктаж проводиться у випадках, коли змінюються нормативні вимоги з охорони праці, впроваджуються нові технічні засоби, модернізується обладнання, змінюються умови організації праці або виявляються факти порушення працівниками встановлених вимог безпеки. У банківській установі потреба в такому інструктажі може виникати, зокрема, під час оновлення систем електроживлення, засобів охоронної та пожежної сигналізації, зміни організації робочих місць, реконструкції приміщень, а також після перерви у роботі працівника понад встановлені законодавством строки. Його проведення спрямоване на оперативне доведення до персоналу нових вимог та зниження ймовірності виникнення небезпечних ситуацій [26, с.95].

Цільовий інструктаж у банку проводиться у разі виконання разових робіт, не пов'язаних безпосередньо з основними посадовими обов'язками працівника, а також у випадках ліквідації наслідків аварій, надзвичайних ситуацій чи стихійних явищ, а також при виконанні робіт, для яких необхідні спеціальні дозволи, наряд-допуск, наказ або розпорядження. Для банківської установи це може стосуватися організації аварійно-відновлювальних заходів, проведення технічних чи ремонтних робіт, переміщення обладнання, роботи з електромережами або інших дій, що потребують підвищеного контролю за дотриманням вимог безпеки.

Таким чином, система інструктажів з охорони праці в ПАТ «Акціонерний банк Південний» є складовою загальної системи управління безпекою праці та організації безпечного середовища. Її функціонування забезпечує належний рівень обізнаності працівників щодо потенційних професійних ризиків, формує практичні навички безпечної поведінки та сприяє мінімізації виробничого травматизму, аварійних ситуацій і порушень трудової дисципліни в банківській установі.

ВИСНОВКИ

У першому розділі бакалаврської роботи нами охарактеризовано теоретичні засади управління стійкістю банківської установи, розкрито сутність стійкості банку як об'єкта управління та визначено її основні складові. Встановлено, що стійкість комерційного банку доцільно розглядати як багатовимірну, інтегральну та динамічну характеристику, яка відображає здатність банківської установи забезпечувати фінансову рівновагу, підтримувати належний рівень ліквідності, платоспроможності, прибутковості та виконувати свої зобов'язання в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх чинників. Наведено класифікаційні ознаки стійкості банку за фінансовим, функціональним, ризик-орієнтованим, ресурсним, організаційним та інституційним аспектами.

У межах теоретичного дослідження узагальнено вітчизняні та зарубіжні методичні підходи до оцінювання рівня стійкості банку. Визначено, що вітчизняна практика ґрунтується переважно на нормативному, коефіцієнтному та рейтинговому підходах, тоді як зарубіжний досвід представлений методиками CAMEL, CAMELS, ORAP, BAKIS, PATROL, SAABA, FIMS та RATE. Обґрунтовано, що універсальної методики оцінювання стійкості банківської установи не існує, тому найбільш об'єктивні результати забезпечує комплексне поєднання кількісних і якісних показників, фінансових коефіцієнтів, рейтингових моделей, експертного аналізу та прогностичних інструментів.

У другому розділі бакалаврської роботи нами здійснено дослідження системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк «Південний», а також проаналізовано загальну характеристику його комерційної діяльності та фінансового стану. За результатами аналізу діяльності банку було встановлено, що упродовж 2023-2025 рр. банк послідовно зміцнював свої ринкові позиції, розширював масштаби діяльності та підвищував результативність використання ресурсної бази. Позитивна динаміка проявилася у зростанні обсягів кредитування клієнтів, коштів клієнтів, загальних активів, власного капіталу, чистого

процентного та комісійного доходів, а також прибутку банківської установи.

Представлено результати аналізу фінансових показників і системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк «Південний», які засвідчили наявність комплексної багаторівневої управлінської системи, що охоплює стратегічний, контрольний, фінансово-аналітичний, ризиковий, операційний і безпековий рівні. Встановлено, що банк загалом підтримує належний рівень фінансової стійкості. Водночас виявлено необхідність посилення контролю за ліквідністю, структурою активів і пасивів, відкритою валютною позицією та координацією між функціональними рівнями управління.

У третьому розділі бакалаврської роботи нами розроблено ряд пропозицій щодо удосконалення системи управління стійкістю ПАТ «Акціонерний банк «Південний». Обґрунтовано доцільність впровадження інтегрованої моделі стрес-тестування як інструменту підвищення стійкості комерційного банку в умовах посилення кредитних, ліквідних, ринкових та операційних ризиків. Запропонована модель передбачає послідовне проходження етапів постановки цілей, визначення об'єктів оцінювання, розроблення та калібрування сценаріїв, побудови моделі, проведення розрахунків, формування звітності та прийняття управлінських рішень.

Також, обґрунтовано зміцнення стійкості банку через використання інструментарію мобільного банкінгу. Визначено, що впровадження модулів eKYC, платіжно-транзакційного, депозитно-ощадного, кредитного, безпекового та CRM-модуля сприятиме підвищенню доступності банківських послуг, посиленню клієнтоорієнтованості, оптимізації операційних процесів та зниженню операційних ризиків.

У четвертому розділі бакалаврської роботи нами розглянуто питання безпеки життєдіяльності та основ охорони праці, зокрема ризик як кількісну оцінку небезпек і порядок проведення інструктажів з охорони праці. Встановлено, що ефективна система охорони праці є важливою складовою безпечного функціонування організації, оскільки дає змогу своєчасно виявляти потенційні небезпеки, оцінювати рівень ризику, забезпечувати поінформованість працівників щодо правил безпечної поведінки на робочому місці.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Белінська Я. В., Биховченко В. І. Механізм забезпечення фінансової стабільності: структура, інструменти, напрями розвитку. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 1. С. 72-84.
2. Благун С. І. Аналіз підходів до оцінки стійкості банківської системи України. *Бізнес-Інформ*. 2023. № 3. С.130-144.
3. Винник Т., Пастушин О. Переваги та вигоди мобільного банкінгу. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/21164/2/SEIED_2017_Vynnyk_T-Advantages_and_benefits_of_46-47.pdf (дата звернення 10.04.2026)
4. Вінниченко О. В., Громакова В. В. Теоретичні аспекти фінансової стійкості банку. *Бізнес-Інформ*. 2020. № 5. С. 375-381.
5. Вовченко О. С., Єгоричева С. Б. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 233 с.
6. Волкова В. В., Верницький Б. В. Методичні підходи до оцінки фінансової стійкості банку. *Фінанси, облік, банки*. 2018. № 1 (23). С. 48-56.
7. Волкова Н. І., Бойко В. М. Фінансова стійкість банку: оцінка, моделювання та прогнозування. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 9-10. С. 52-59
8. Гарматюк О.О., Карп В. Управління персоналом банку в умовах невизначеності. *Фінансове забезпечення сталого розвитку: збірник наукових праць кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету*. 2023. Вип. 3.Т.2. С.68-69
9. Горошко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В. Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання. 2-ге вид. Київ: Українська асоціація оцінювання, 2016. 53 с.
10. Дерев'янчук О.В., Дерев'янчук Я.В., Кравченко Г.О., Мотрич А.В. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.

Федьковича, 2022. 264 с.

11. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010.228 с.

12. Кононова І. В., Баранов А. І., Маргарян М. Л. Стан та перспективи розвитку мобільного банкінгу в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2025. №77. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6343> (дата звернення 11.04.2026)

13. Кужда Т. І., Юрик Н.С., Шведа Н.М. Застосування інформаційних технологій при бізнес-аналізі діяльності організації в кризових умовах. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 81. № 2. С. 96-105.

14. Луциків І.В., Якуб'як О.Р. Розвиток відкритого банкінгу в Україні. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф., 5 листопада 2022 р. Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, 2022. С. 127-129.

15. Машлій Г. Б., Дробняк І. В. Сучасний стан діяльності комерційних банків в Україні. Світ економічної науки: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції економічного спрямування (м. Тернопіль, 28 квітня 2021 р.). С. 20-21.

16. Микитчин І. І. Закордонний досвід оцінки фінансової стійкості банків. *Регіональна економіка*. 2022. №8. С. 133-138.

17. Мобільний банкінг: що це та які його основні переваги? URL: <https://ukrsibbank.com/blog/mobilnyj-banking/> (дата звернення до ресурсу 10.04.2026)

18. Офіційний сайт банку ПАТ «Південний». <https://bank.com.ua/> (дата звернення до ресурсу 2.04.2026)

19. Офіційний сайт Національного банку України. Статистика індикаторів фінансової стійкості. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sectorfinancial#4fsi> (дата

звернення до ресурсу 5.03.2026)

20. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні : Рішення правління НБУ від 15.12.2017 № 803-рш. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17#Text> (дата звернення до ресурсу 6.03.2026)

21. Рейтингове агентство «Експерт-Рейтинг». Рейтингова методологія та процедура для оцінювання банків. URL: http://www.expertrating.com/data/upload/methods/20160219/BANKS_2016_02_19.pdf (дата звернення до ресурсу 6.03.2026)

22. Рисін В. В., Біда А. П. Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення. *Ефективна економіка*. 2021. №3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8731> (дата звернення 1.03.2026)

23. Салтикова Г. В., Ніконова І.В. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості банку. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №14. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/755>(дата звернення до ресурсу 5.03.2026)

24. Сергєєва О. С. Формування методичного підходу до стрес-тестування на основі бізнес-моделі банку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2025. №7-8 (332-333). С. 94-100.

25. Склеповий Є. В. Складові стійкості комерційного банку. *Фінанси України*. 2017. №5. С. 138-143.

26. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. 156 с.

27. Чайковський Є. Фактори впливу на фінансову стабільність банків в Україні. *Економічний аналіз*. 2024. № 2. С.141-157

28. Шевцова О. Й., Горбунова Ю. Р. Управління фінансовою стійкістю банку. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. № 4 (80). С. 104-111.

29. Ярошевська О.В., Орлов М.С. Системний підхід до стрес-тестування банківських ризиків. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. №3(92). С.

132-139.

30. Karpova T. Rating systems of assessment the financial position and regulation of banks financial activities. *Фінанси, облік, банки*. 2017. №1 (22). С. 103-108.

31. Yehorycheva S., Vovchenko O., Hutorna M. The development of methodology of banks' financial stability assesment by taxonomic method. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. №1(42). P.13-25

ДОДАТКИ

Узагальнення дефініції «стійкість комерційного банку»

Автор / джерело	Визначення дефініції «стійкість банківської установи»	Характеристика терміну (ключовий акцент)
1	2	3
Національний банк України [20]	Стан банківської установи, що характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримання платоспроможності та ліквідності, а також прибутковою діяльністю.	Становий (результативний) підхід: акцент на платоспроможності, ліквідності, прибутковості та балансі потоків.
Коваленко В. [11]	Здатність банку виконувати притаманні йому функції та роль в економіці на заданому суспільством рівні незалежно від впливу внутрішніх і зовнішніх факторів; виконувати зобов'язання перед клієнтами, кредиторами, вкладниками та забезпечувати кредитування.	Інституційно-функціональний підхід: стійкість як здатність виконувати економічну роль і зобов'язання в мінливому середовищі.
Вінниченко О. В., Громакова В. В. [4]	Стойкість банку – це одна із пріоритетних умов розвитку та стабільної діяльності як окремого банку, так і банківської системи в цілому.	Стратегічно-системний підхід: стійкість розглядається як базова передумова розвитку та стабільного функціонування окремого банку і банківської системи загалом.
Склеповий Є. В. [25]	Спроможність банку як системи трансформування ресурсів (персоналу, фінансів, активів, обладнання, ІТ) з максимальною ефективністю та мінімальним ризиком виконувати свої функції попри вплив екзогенних та ендогенних факторів.	Ресурсно-системний підхід: поєднання ефективності, ризик-мінімізації та здатності до функціонування під впливом різних факторів.
Чайковський Є. [27]	Ознакою стійкості є стабільність, яка проявляється у здатності перебувати у відносно менш уразливому становищі під час криз і долати їх.	Кризостійкість: акцент на антикризовій спроможності та зниженій уразливості системи.
Салтикова Г. В., Ніконова І.В. [23]	Здатність банку в динамічних умовах ринкового середовища чітко й оперативно виконувати свої функції, забезпечувати надійність вкладів і виконання зобов'язань перед клієнтами.	Функціонально-операційний підхід: стійкість як основа надійності та безперервності обслуговування клієнтів.
Шевцова О. Й., Горбунова Ю. Р. [28]	Здатність банківської системи підтримувати належний рівень фінансових індикаторів, зберігати рівновагу, покривати ризики та пов'язані з ними витрати за рахунок власних коштів в умовах несприятливого середовища.	Ризик-орієнтований підхід: акцент на самопокритті ризиків, фінансовій рівновазі та стійкості до зовнішніх шоків.

Продовження додатку А

1	2	3
Рисін В. В., Біда А. П. [22]	Поняття стійкості банку з економічної точки зору доцільно розглядати як стан стійкої рівноваги або стабільності.	Економічний (рівноважний) підхід: ототожнення стійкості з довготривалою рівновагою / стабільністю.
Горошко А., Нарчинська Г., Озимок І., Тарнай В. [9]	Інтегральна характеристика функціонування банку, що відображає його здатність підтримувати належний рівень надійності, платоспроможності та ефективності в умовах дії внутрішніх і зовнішніх чинників.	Комплексно-індикативний підхід: оцінюється не одним показником, а системою взаємопов'язаних індикаторів (або інтегральним показником).

Примітка: складено автором на основі [4; 9; 11; 20; 22-23; 25; 27-28].

Характеристика методик рейтингових агентств щодо оцінювання стійкості комерційного банку

Методика	Характеристика	Показники
IBI-Rating	Методика ґрунтується на поєднанні формалізованої рейтингової процедури та експертної оцінки. Агентство застосовує фінансову звітність, внутрішню інформацію банку та дані з відкритих джерел; для рейтингу надійності вкладів передбачено постійний моніторинг і плановий кварталний перегляд.	капіталізація; ліквідність; структура та якість активів; ефективність діяльності; зовнішня підтримка акціонерів; концентрація ресурсної бази; збалансованість активів і зобов'язань; якість кредитного портфеля
Експерт-Рейтинг	Методика має відносно спрощений характер і передбачає ранжування банків за сукупним критерієм на основі обмеженого набору фінансових параметрів, що спрощує розрахунок та інтерпретацію результатів. Водночас її аналітичні можливості є вужчими порівняно з комплексними моделями, оскільки вона меншою мірою охоплює якість активів, капітал та резерви.	розмір активів; частка позик в активах; прибутковість на капітал; динаміка прибутковості; рівень прибутковості
Рюрік	Методика базується на скоринговій моделі, яка поєднує кількісну оцінку та подальше коригування за якісними чинниками. Агентство використовує 17 фінансових показників, а остаточне рішення ухвалюється рейтинговим комітетом. Характерною рисою є врахування не лише фінансових параметрів, а й репутаційних, політичних та поведінкових ризиків.	ліквідність і платоспроможність; якість ресурсної бази; якість активів; капіталізація; ефективність діяльності; виконання економічних нормативів; склад акціонерів і органів управління; можливість зовнішнього фінансування; репутаційні та політичні ризики
Кредит-Рейтинг	Методика рейтингової оцінки комерційного банку є однією з найбільш комплексних, оскільки охоплює як управлінський, так і фінансовий менеджмент. Підхід орієнтований не лише на поточні фінансові результати, а й на позицію банку на ринку, клієнтську базу, стратегію розвитку та систему управління ризиками.	ринкова позиція банку; регуляторне середовище; структура клієнтської бази; організаційна структура; стратегія розвитку; достатність капіталу; доходи й маржа; ліквідність; управління кредитними та інвестиційними ризиками
Стандарт-Рейтинг	Методика спирається на наявну модель CAMEL та інтегральне оцінювання надійності депозитів. Агентство групує показники у вісім блоків, застосовує вагові коефіцієнти, а після первинного розрахунку коригує результат з урахуванням масштабу діяльності, підтримки акціонерів, якості депозитних програм і менеджменту. Із 2023 року акцент перенесено на нормативи НБУ.	капітал банку; якість активів; ліквідність; валютний ризик; дохідність; масштаб діяльності; підтримка з боку акціонерів; якість депозитних програм; менеджмент

Примітка: складено авторами на основі [6-7; 21].

Додаток В

Порівняльний аналіз зарубіжних методик оцінювання стійкості комерційного банку

Методика	Країна / орган застосування	Характеристика методики	Переваги	Недоліки
1	2	3	4	5
ORAP	Франція	Багатофакторна методика, спрямована на виявлення суттєвих проблем у діяльності банку. Передбачає розрахунок нормативних коефіцієнтів, аналіз балансових і позабалансових операцій, урахування ринкового ризику, результатів діяльності, а також якісних критеріїв управління та внутрішнього контролю.	Оперативність аналізу; доступність вихідної інформації; поєднання кількісних і якісних параметрів оцінювання.	Орієнтована переважно на оцінювання поточного стану банку; обмежені прогностичні можливості.
BAKIS (BaKred System)	Німеччина, Deutsche Bundesbank	Система коефіцієнтного аналізу, яка використовується для швидкої оцінки фінансового стану кредитної організації, виявлення змін у динаміці кредитного, ринкового ризику та ризику ліквідності, а також загальних тенденцій у фінансовому секторі. Базується на аналізі 47 коефіцієнтів.	Високий рівень стандартизації; комплексність оцінювання; можливість оперативного моніторингу банківської системи.	Трудомісткість розрахунків через значну кількість коефіцієнтів; відсутність прогностичних розрахунків.
PATROL	Італія, Банк Італії	Методика дистанційного аналізу фінансового стану кредитних організацій з метою виявлення банків, що потребують виїзної перевірки. Оцінювання охоплює п'ять компонентів: достатність капіталу, прибутковість, якість кредитів, організацію (управління) та ліквідність.	Використання стандартизованої звітності; швидкість проведення аналізу; ефективність для дистанційного нагляду.	Достовірно відображає переважно поточний стан банку; недостатня орієнтація на довгострокове прогнозування.
SAABA	Франція	Складається з трьох діагностичних блоків: кількісний аналіз банківських портфелів, передусім кредитного; оцінювання якості акціонерів та акцій банку; аналіз якості менеджменту, прибутковості та контролю ліквідності. За результатами присвоюється рейтинг надійності за п'ятибальною шкалою.	Блочна структура аналізу; поєднання фінансових та якісних характеристик; наочна рейтингова шкала оцінювання.	Значна залежність результату від якості експертної інтерпретації; переважна орієнтація на діагностику поточного стану.

Продовження додатку В

1	2	3	4	5
FIMS	США	Двоетапна методика: на першому етапі розраховуються близько 30 коефіцієнтів для оцінки поточного стану банку, на другому – формується довгостроковий прогноз щодо ймовірності банкрутства банку в найближчі 2-3 роки.	Поєднання поточної діагностики з прогнозуванням; можливість раннього виявлення кризових ризиків.	Прогноз обмежується лише оцінкою ймовірності банкрутства; не надає конкретних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності банку.
RATE	Велика Британія, Банк Англії	Система оцінювання фінансової стійкості банків, що включає три взаємопов'язані блоки: оцінку ризику, інструменти нагляду та оцінку ефективності застосування наглядових інструментів. Орієнтована на поєднання ризик-орієнтованого підходу та наглядової практики.	Системність; поєднання аналізу ризиків із наглядовими механізмами; придатність для регуляторного моніторингу.	Значна складність практичного застосування; залежність результатів від якості наглядових процедур та інформаційного забезпечення.

Примітка: складено автором на основі [16; 30-31].

Структурні підрозділи та їх функціональні обов'язки у ПАТ «Акціонерний банк Південний»

Структурний підрозділ / блок	Функціональні обов'язки
1	2
Наглядова рада	Здійснює стратегічний нагляд за діяльністю банку, контролює роботу виконавчого органу, затверджує основні напрями розвитку, політики управління ризиками та корпоративного управління.
Правління	Є виконавчим органом банку, який забезпечує поточне управління, координацію діяльності всіх підрозділів, реалізацію стратегії, виконання фінансових планів і внутрішніх політик.
Департамент внутрішнього аудиту	Проводить незалежну оцінку внутрішнього контролю, перевіряє законність і ефективність операцій, виявляє порушення та формує рекомендації щодо підвищення надійності систем управління.
Центр корпоративного управління	Забезпечує впровадження принципів корпоративного управління, координацію взаємодії органів управління, супровід корпоративних процедур і дотримання внутрішніх регламентів.
Блок ризик-менеджменту (директор з ризиків – головний ризик-менеджер; департамент ризик-менеджменту)	Ідентифікує, оцінює, контролює та моніторить кредитні, ринкові, операційні, ліквідні й інші ризики; формує ліміти, методики оцінювання та пропозиції щодо мінімізації ризикових подій.
Блок комплаєнсу та фінансового моніторингу (головний комплаєнс-менеджер; департамент комплаєнс; департамент фінансового моніторингу)	Контролює дотримання законодавства, нормативів НБУ та внутрішніх політик; здійснює фінансовий моніторинг, запобігання легалізації незаконних доходів, аналіз підозрілих операцій і комплаєнс-контроль.
Блок корпоративного та інвестиційного бізнесу (департамент корпоративного бізнесу; департамент інвестиційного бізнесу; директор з розвитку корпоративного бізнесу)	Організовує обслуговування корпоративних клієнтів, супровід кредитних та інвестиційних продуктів, залучення і розвиток клієнтської бази, формування індивідуальних фінансових рішень для бізнесу.
Блок торговельного фінансування, казначейства та ринкових операцій (центр торговельного фінансування; департамент оцінки та заставних операцій; управління дилінгових операцій; управління казначейських операцій; управління по роботі з фінансовими інститутами; управління розвитку еквайрингу; управління цінних паперів; управління депозитарної діяльності)	Забезпечує операції на фінансових ринках, управління ліквідністю, міжбанківську взаємодію, торговельне фінансування, роботу з цінними паперами, депозитарне обслуговування, оцінку застав і розвиток карткового/еквайрингового бізнесу.

Продовження додатку Г

1	2
Блок стратегічного та фінансового управління (департамент стратегічного управління; фінансовий департамент; управління контролю та оптимізації витрат; відділ планування і фінансового аналізу діяльності структур банківської групи; головний бухгалтер)	Формує стратегію розвитку банку, бюджети, фінансові плани, проводить управлінський аналіз, контролює витрати, забезпечує бухгалтерський облік, фінансову звітність і аналітичний супровід управлінських рішень.
Блок загальнобанківського забезпечення (апарат Голови Правління; департамент інформаційних технологій; юридичний департамент; департамент безпеки банку; департамент персональної безпеки банку)	Забезпечує організаційний супровід діяльності керівництва, ІТ-підтримку та цифрову інфраструктуру, правовий супровід, захист майна, інформації, персоналу та безпекову стійкість банку.
Блок роздрібного бізнесу, маркетингу та регіональної мережі (директор з роздрібного бізнесу та дистрибуції; департамент мережі та роздрібних продажів; департамент розвитку роздрібних продуктів та сервісів; департамент розвитку людського капіталу; управління маркетингу та комунікацій; управління клієнтського досвіду; регіональний центр у м. Київ; регіональний центр у м. Одеса; регіональні відділення)	Розвиває роздрібні продукти й канали продажу, координує роботу відділень, забезпечує маркетингову політику, управління клієнтським досвідом, навчання та розвиток персоналу, масштабування бізнесу в регіонах.
Операційний блок (директор з операційної роботи; заступник директора з операційної роботи; управління методології обслуговування клієнтів; управління організації касової роботи та грошового обігу; департамент адміністрування активних операцій; процесний офіс; управління документообігу; департамент супроводження операцій; департамент дистанційного сервісу; відділ аналітичної підтримки; департамент управління справами)	Організовує щоденне операційне обслуговування клієнтів, касову роботу, документарний та процесний супровід операцій, стандарти сервісу, дистанційні канали обслуговування, аналітичну підтримку та адміністративне забезпечення діяльності банку.
Управління аналізу та контролю валютних операцій	Здійснює контроль за правильністю проведення валютних операцій, дотриманням валютного законодавства, аналізом валютних ризиків і відповідністю зовнішньоекономічних операцій нормативним вимогам.

Примітка: складено автором на основі [18].

Фінансова звітність ПАТ «Акціонерний банк Південний»
за 2025 рік

АКТИВИ

Показники	Станом на 31.12.2025, тис. грн	Станом на 31.12.2024, тис. грн	Зміна, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	7 252 809	7 096 941	2,20
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 304 426	1 248 048	4,52
Кошти в інших банках	12 461 983	11 914 544	4,59
Резерви під знецінення коштів в інших банках	-494	-7 495	-93,41
Кредити та заборгованість клієнтів	31 424 132	22 695 481	38,46
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	12 274 417	8 403 732	46,06
Резерви під знецінення цінних паперів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-361 654	-212 412	70,26
Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю	14 756 264	12 704 684	16,15
Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0	-
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	0	0	-
Інвестиційна нерухомість	86 013	2 325	3 599,62
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	2 770	2 191	26,47
Відстрочений податковий актив	5 789	3 840	50,76
Основні засоби та нематеріальні активи	868 471	932 904	-6,91
Інші фінансові активи	10 962	656	1 571,06
Резерви під інші фінансові активи	-12 978	-15 136	-14,26
Інші активи	531 378	724 209	-26,63
Резерви під інші активи	-4	0	-
Чисті активи, усього	80 979 415	65 729 555	23,20
Усього резервів	-2 516 178	-3 448 169	-27,03
Загальні активи, усього	83 495 593	69 177 725	20,70
Довідково: ОВДП	6 247 598	4 446 619	40,50

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Показники	Станом на 31.12.2025, тис. грн	Станом на 31.12.2024, тис. грн	Зміна, %
Кошти отримані від НБУ	0	0	-
Кошти банків	1 439 911	2 025 525	-28,91
Кошти клієнтів	65 729 170	51 711 007	27,11
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	139 385	199 032	-29,97
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	-
Інші залучені кошти	2 285 821	2 446 738	-6,58
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	275 000	735 000	-62,59
Відстрочені податкові зобов'язання	290 436	139 757	107,81
Резерви за зобов'язаннями	57 618	33 274	73,16
Інші фінансові зобов'язання	293 414	388 330	-24,44
Інші зобов'язання	465 032	551 404	-15,66
Субординований борг	127 400	126 352	0,83
Усього зобов'язань	71 103 186	58 356 418	21,84

КАПІТАЛ

Показники	Станом на 31.12.2025, тис. грн	Станом на 31.12.2024, тис. грн	Зміна, %
Статутний капітал	2 047 960	2 047 960	0,00
Емісійні різниці	335 564	335 564	0,00
Незареєстрований статутний капітал	0	0	-
Інший додатковий капітал	0	0	-
Резервні та інші фонди банку	888 605	803 605	10,58
Резерви переоцінки	315 342	452 954	-30,38
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6 288 758	3 733 054	68,46
Усього власного капіталу	9 876 229	7 373 137	33,95

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Показники	Станом на 31.12.2025, тис. грн	Станом на 31.12.2024, тис. грн	Зміна, %
Процентні доходи	6 825 634	5 923 682	15,23
Процентні витрати	3 136 694	2 552 055	22,91
Чистий процентний / (Чисті процентні витрати)	3 688 939	3 371 627	9,41
Комісійні доходи	1 832 100	1 558 142	17,58
Комісійні витрати	767 344	618 301	24,11
Чистий комісійний дохід / (Чисті комісійні витрати)	1 064 755	939 841	13,29
Торговий результат	622 244	497 718	25,02
Інші операційні доходи	993 943	547 776	81,45
Інші доходи	49 643	43 586	13,90
Всього доходів	6 419 525	5 400 549	18,87
Відрахування до резервів	-819 385	-914 177	-10,37
Адміністративні та інші операційні витрати	3 314 594	2 912 443	13,81
Всього витрат	2 495 210	1 998 266	24,87
Прибуток / (збиток) до оподаткування	3 924 315	3 402 283	15,34
Витрати на податок на прибуток	979 450	1 392 746	-29,67
Прибуток / (збиток) після оподаткування	2 944 865	2 009 536	46,54

Фінансова звітність ПАТ «Акціонерний банк Південний»
за 2024 рік

Акціонерний банк «Південний»

Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2024 року

<i>У тисячах гривень</i>	Прим. 31 грудня 2024 р. 31 грудня 2023 р.		
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	14 522 256	17 628 770
Кредити та аванси банкам	7	5 632 701	2 973 897
Кредити та аванси клієнтам	8	21 542 623	15 205 468
Інвестиції в цінні папери	9	22 355 382	16 554 615
Похідні фінансові активи	31	1 082	-
Інвестиційна нерухомість	10	2 325	36 870
Нематеріальні активи	11	60 685	50 735
Основні засоби	11	872 219	694 069
Інші фінансові активи	13	4 727	165 773
Інші нефінансові активи	13	412 961	404 271
Непоточні активи, утримувані для продажу	12	316 754	432 053
ВСЬОГО АКТИВІВ		65 723 715	54 146 521
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	14	2 025 192	2 005 096
Кошти клієнтів	15	51 848 230	42 721 368
Похідні фінансові зобов'язання	31	199 032	100 784
Поточні податкові зобов'язання		1 041 498	755 076
Інші залучені кошти	16	2 446 738	2 208 417
Інші фінансові зобов'язання	17	473 375	419 721
Інші нефінансові зобов'язання	17	387 009	348 450
Відстрочені податкові зобов'язання	25	135 918	117 864
Субординований борг	18	126 352	160 091
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		58 683 344	48 836 867
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	2 047 960	2 047 960
Нерозподілений прибуток		4 203 894	2 520 296
Емісійний дохід		335 564	335 564
Інші резерви		452 953	405 834
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		7 040 371	5 309 654
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		65 723 715	54 146 521

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 28 квітня 2025 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
nataliya.andriyenko@pivdenny.ua

Л.В. Ковальюнок
Головний бухгалтер

Акціонерний банк «Південний»**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2024 рік**

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи	20	5 823 659	5 935 847
Процентні витрати	20	(2 437 641)	(3 224 356)
Чистий процентний дохід		3 386 018	2 711 491
Зменшення/(відрахування до) резерву під кредитні збитки	21	920 310	(157 121)
Комісійні доходи	22	1 558 168	1 343 983
Комісійні витрати	22	(659 035)	(511 346)
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23	172 457	249 144
Чистий прибуток від боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		783	931
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		299 544	299 682
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		24 819	139 209
Інші доходи		82 501	66 586
Інші витрати	24	(639 741)	(585 696)
Витрати на виплати працівникам	24	(1 428 375)	(1 349 389)
Амортизаційні витрати	24	(163 932)	(173 218)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(175 310)	(168 049)
Прибуток до оподаткування		3 378 207	1 866 207
Витрати з податку на прибуток	25	(1 701 435)	(941 777)
ПРИБУТОК ЗА РІК		1 676 772	924 430
Інші сукупні доходи/(витрати)			
<i>Статті, які можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Боргові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Чиста величина зміни справедливої вартості		23 992	476 870
- Величина зміни резерву під кредитні збитки		(2 545)	(197 064)
- Сума, рекласифікована до складу прибутків чи збитків у результаті реалізації		(795)	(931)
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(5 163)	(68 354)
<i>Статті, які не можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Земля та будівлі:			
- Переоцінка	11	50 353	1 798
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(11 897)	(16 593)
Інші сукупні доходи за рік		53 945	195 726
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		1 730 717	1 120 156
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	26	2,34	1,29

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 28 квітня 2025 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
nataliya.andriyenko@pivdenny.ua

Л.В. Ковальюнок
Головний бухгалтер

Фінансова звітність ПАТ «Акціонерний банк Південний»
за 2023 рік

Акціонерний банк «Південний»

Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2023 року

<i>У тисячах гривень</i>	Прим.	31 грудня 2023 р.	31 грудня 2022 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	17 628 770	9 055 905
Кредити та аванси банкам	7	2 973 897	1 848 619
Кредити та аванси клієнтам	8	15 205 468	14 736 890
Інвестиції в цінні папери	9	16 554 615	18 906 830
Похідні фінансові активи	31	-	173 315
Інвестиційна нерухомість	10	36 870	-
Нематеріальні активи	11	50 735	63 313
Основні засоби	11	694 069	779 641
Інші фінансові активи	13	165 773	24 521
Інші нефінансові активи	13	404 271	127 233
Непоточні активи, утримувані для продажу	12	432 053	100 954
ВСЬОГО АКТИВІВ		54 146 521	45 817 221
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	14	2 005 096	1 998 698
Кошти клієнтів	15	42 721 368	35 860 699
Похідні фінансові зобов'язання	31	100 784	6 076
Поточні податкові зобов'язання		755 076	13 981
Інші залучені кошти	16	2 208 417	2 056 350
Інші фінансові зобов'язання	17	419 721	1 240 679
Інші нефінансові зобов'язання	17	348 450	264 716
Відстрочені податкові зобов'язання	25	117 864	32 389
Субординований борг	18	160 091	154 135
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		48 836 867	41 627 723
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	2 047 960	2 047 960
Нерозподілений прибуток		2 520 296	1 590 837
Емісійний дохід		335 564	335 564
Інші резерви		405 834	215 137
ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		5 309 654	4 189 498
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		54 146 521	45 817 221

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 26 квітня 2024 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальюнок
Головний бухгалтер

Акціонерний банк «Південний»**Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід за 2023 рік**

<i>У тисячах гривень</i>	<i>Прим.</i>	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи	20	5 935 847	3 943 258
Процентні витрати	20	(3 224 356)	(1 521 424)
Чистий процентний дохід		2 711 491	2 421 834
Відрахування до резерву під кредитні збитки	21	(157 121)	(2 064 406)
Комісійні доходи	22	1 343 983	1 703 318
Комісійні витрати	22	(511 346)	(491 965)
Чистий прибуток від фінансових інструментів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	23	249 144	49 090
Чистий прибуток від боргових фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		931	128
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		299 682	408 606
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		139 209	45 016
Інші доходи	11	66 586	38 721
Інші витрати	24	(587 078)	(278 111)
Витрати на виплати працівникам	24	(1 349 389)	(1 023 423)
Амортизаційні витрати	24	(173 218)	(206 843)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(166 667)	(128 871)
Прибуток до оподаткування		1 866 207	473 094
Витрати з податку на прибуток	25	(941 777)	(83 440)
ПРИБУТОК ЗА РІК		924 430	389 654
Інші сукупні доходи/(витрати)			
<i>Статті, які можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Боргові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Чиста величина зміни справедливої вартості		476 870	10 267
- Величина зміни резерву під кредитні збитки		(197 064)	(5 549)
- Сума, рекласифікована до складу прибутків чи збитків у результаті реалізації		(931)	(54)
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(68 354)	(840)
<i>Статті, які не можуть бути перекласифіковані до складу прибутків чи збитків:</i>			
Дольові цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки мінус збитки від зміни у справедливій вартості		-	20 963
Земля та будівлі:			
- Переоцінка	11	1 798	20 001
Податок на прибуток, відображений безпосередньо у складі іншого сукупного доходу	25	(16 593)	(3 425)
Інші сукупні доходи за рік		195 726	41 363
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		1 120 156	431 017
Прибуток на акцію (виражений в гривнях на акцію)	26	1,29	0,54

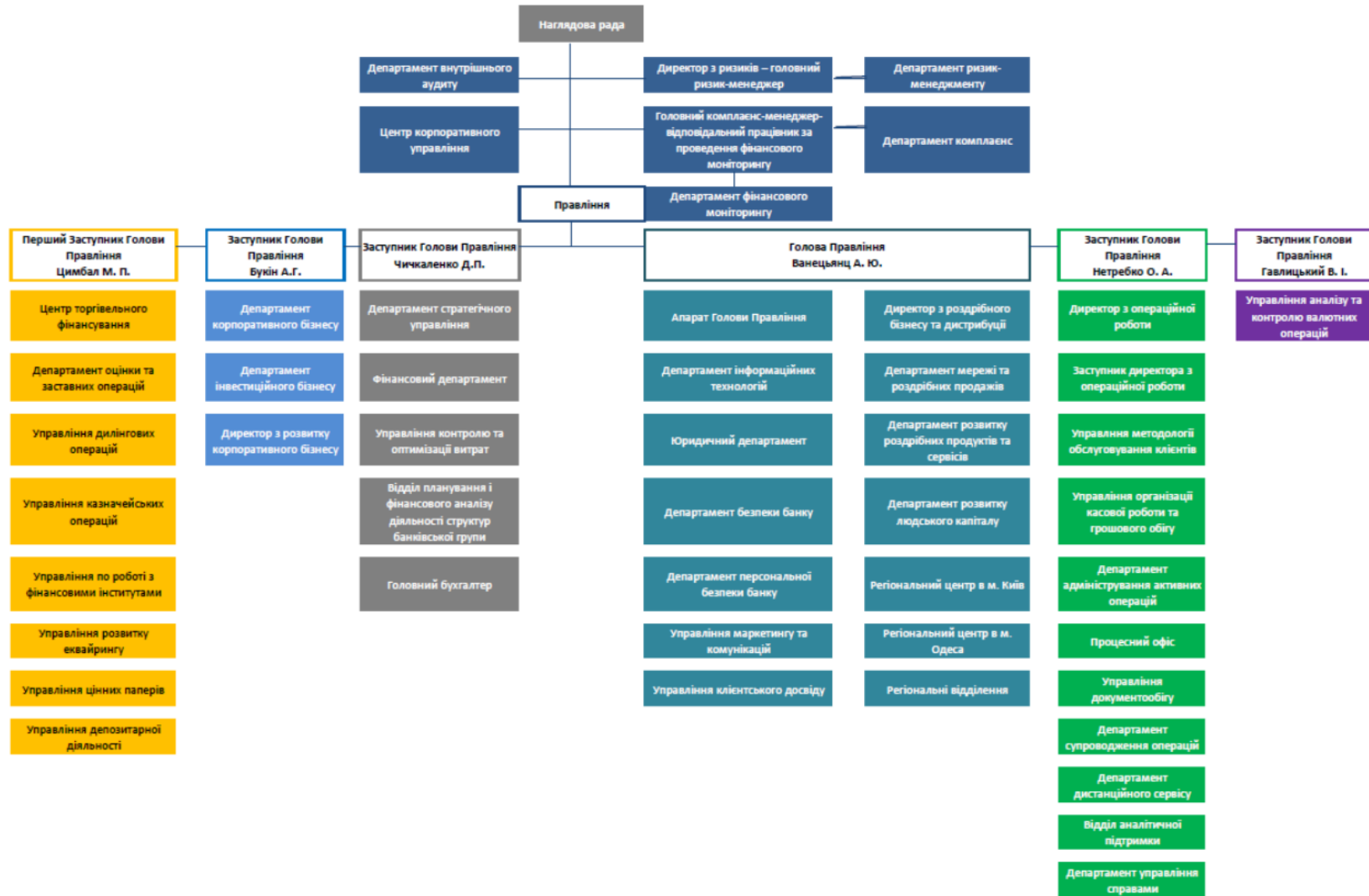
Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 26 квітня 2024 року.

А.Ю. Ванецьянц
Голова Правління

Н.М. Андрієнко
Тел.(048)784-74-96

Л.В. Ковальонюк
Головний бухгалтер

Організаційна структура ПАТ «Акціонерний банк Південний»



Примітка: складено автором на основі [18]

Методичні підходи визначення показників фінансового стану
комерційного банку

Найменування показника	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст показника визначає
Показники фінансової стійкості		
Коефіцієнт надійності	$K_H = \left(\frac{K}{3_K}\right)$	Співвідношення власного капіталу (К) до залучених коштів (3 _к). Рівень залежності банку від залучених коштів
Коефіцієнт фінансового важеля	$K_{фв} = \left(\frac{3_K}{K}\right)$	Співвідношення зобов'язань банку (3) і капіталу (К), розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	$K_{зк} = \left(\frac{A_K}{K}\right)$	Співвідношення капіталізованих активів (А _к) і власного капіталу (К). Показує, яку частину капіталу розміщено в нерухомість (майно)
Показники ділової активності		
Коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів	$K_{зк} = \left(\frac{3_K}{\Pi_{заг}}\right)$	Питома вага залучених коштів (3 _к) у загальних пасивах (Π _{заг})
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	$K_{зд} = \left(\frac{D_{стр}}{\Pi_{заг}}\right)$	Питома вага строкових депозитів (D _{стр}) у загальних пасивах (Π _{заг})
Коефіцієнт дохідних активів	$K_{да} = \left(\frac{A_d}{A_3}\right)$	Питома вага дохідних активів (А _д) у загальних активах (А _з)
Коефіцієнт проблемних кредитів	$K_{пкр} = \left(\frac{KР_{пб}}{KР}\right)$	Питома вага проблемних (прострочених і безнадійних) кредитів (KР _{пб}) у кредитному портфелі в цілому (KР)
Показники ліквідності		
Коефіцієнт миттєвої ліквідності	$K_{мл} = \left(\frac{K_{кр} + K_a}{D}\right)$	Показує можливість банку погашати «живими» грошми з коррахунків і каси зобов'язання за всіма депозитами (D)
Коефіцієнт ліквідного співвідношення виданих кредитів і залучених депозитів	$K_{лік} = \left(\frac{KР}{D}\right)$	Розкриває, наскільки видані кредити (KР) забезпечені всіма залученими депозитами (D) (чи є незбалансована ліквідність)
Показники рентабельності		
Рентабельність активів, %	$K_8 = \frac{ЧП}{\bar{A}_{заг}}$	Рівень окупності чистим прибутком (ЧП) середньорічних активів у цілому ($\bar{A}_{заг}$)
Рентабельність дохідних активів, %	$K_9 = \frac{ЧП}{\bar{A}_d}$	Рівень окупності ЧП середньорічних активів у цілому (\bar{A}_d)
Рентабельність загального капіталу, %	$K_{10} = \frac{ЧП}{\bar{K}_{заг}}$	Рівень окупності ЧП середньорічного загального капіталу ($\bar{K}_{заг}$)

Примітка: складено автором на основі [22-23].